

לימוד היומי דקהילתנו

שולחן ערוך אבן העזר קפ"א	שדות הרץ	משנה ברורה ח"ו	ליקוטי הלכות ח"ג	ליקוטי מוה"א ח"א	יום להודש	יום
י, יא.	צג - צד	חזרה	נ	סה:	ט"ז	שבת
יב, יג.	צז - צח	מח:	נא	סו.	ט"ז	א
יד, טו.	צח - צח	מט.	נב	סו:	י"ז	ב
טז, יז.	צט - ק	מט:	נג	סו.	י"ח	ג
יח, יט.	קא - קב	נ.	נד	סז:	י"ט	ד
כ, כא.	קג - קד	נ:	נה	סת.	כ'	ה
כב, א.	קה - קו	חזרה	נו	סה:	כ"א	ו

בקר בני אהרן

יו"ל ע"י קהילת חסידי ברסלב
בנשיאות הגה"צ רבי יעקב מאיר שכטער שליט"א

263 | חג הפסח | ט"ו ניסן תשפ"ב

דבר המערכת

אשרינו! אשרינו שזכינו להכין עצמנו לפסח הקדוש הזה. אשרינו שבכל יגיעה ובכל טירחא וטירדה שטרחנו לבער החמץ ולהכין קדושת המצה ושמחת היום טוב, הכרזנו והודינו בכלליות כל האמונה הכלולה בפסח. אשרינו שאנו יודעים מכל הטוב הזה, ומהצדיק האמת המאיר בנו הארת ההתחדשות על ידי קדושת יום טוב זה. וכפי שמוהר"ת זי"ע כותב במכתב לבנו: "ויערב לך שמחת החג, ותזכה לקבל הפסח הקדוש הבא עלינו לטובה בשמחה וטוב לב. והעיקר, שאיך שאתה אחוז עתה, אף על פי כן יהיו בעיניך כחדשים כל סדר העבודה של פסח וספירה, כי אף על פי כן יהיו נעשין נפלאות חדשות לטובת עם כל אחד מישראל בחג הקדוש הזה, וגם אתה בכלל בודאי" (עלים לתרופה, עכ"ל).

במכתב אחר הוא כותב: "ותזכה להבין ולהאמין, כי עתה ממשמשין ובאין ימי פסח חדש אשר לא היה מעולם, כי בודאי יתקנו עתה תיקונים מחדש אשר לא היו מעולם! ואם מעשינו אינם עולים יפה, השם יתברך עושה את שלו, וחסדי ה' כי לא תמנו, חדשים לבקרים רבה אמונתך. בפרט בפסח שהוא ראש לרגלים, שבהם עיקר התחדשות המוחין לכל אחד מישראל מגדול ועד קטן, והעיקר להחוסים בצל נקודת האמת אשר כל עסקו לעורר ולחדש שכלנו ומוחנו. והעיקר להאמין בכל זה, שבודאי יתחדשו חסדים נפלאים בחג הפסח הזה הבא עלינו לטובה, כי בכל יום מתחדשים חסדים, מכל שכן בפסח שבו יצאנו ממצרים בנפלאות עצומות, ואז נתחדשו כל מעשה בראשית, וכן נעשה בכל שנה ושנה נפלאות ונוראות מחדש, כי בכל דור ודור חיב אדם לראות את עצמו כאלו הוא יצא ממצרים" (שם, ה"ד).

חזק ונתחזק להיות חדשים לגמרי מכח קדושת פסח זה.

העורכים

פניני אור

אמרות מהורות מרביה"ק ותלמידיו

הרי אני כבן שבועים שנה

רבנו אמר: "אז מען איז א חסיד אין דער יוגנט, איז מען אויף דער עלטער א פראסטער בעל הבית". אבער אז מען איז אין דער יוגנט א בעל הבית, איז מען אויף דער עלטער א גאר נישט" - "כְּשֶׁאָדָם הוּא חָסִיד בְּצִעִירוּתוֹ, אִיז יֵשׁ תְּקוּהַ שְׁבֻדְקוּתוֹ יִתְּנֶהוּ כְּבַעַל הַבַּיִת פְּשׁוּט. אוֹלַם כְּשֶׁאָדָם בְּצִעִירוּתוֹ נוֹהֵג כְּבַעַל הַבַּיִת, אִיז בְּזַקְנוֹתוֹ הוּא קְלוּם".

(שיח שרפי קודש')

תִּשְׁבִּיתוּ!

בעשרת הדברות נצטוונו על שני חלקי עבודת האמונה הללו: בעשה טוב - "אנכי ה' אלוקיך אשר הוצאתיך מארץ מצרים", ובסור מרע - "לא יהיה לך אלהים אחרים על פני".

וכך גם במצות האמונה של פסח הקדוש: המצה הקדושה היא המ'כלא דמהימנותא' - מאכל האמונה כמובא בזוה"ק, שנצטוונו לאכול ולהכניס בלבנו אמונה. אבל בד בבד גם הוזהרנו לבער ולהשביט מבתנו את החמץ, והוזהרנו באזהרה חמורה מלאכול הימנו חלילה אפילו משהו. וזהו הסור מרע', להרחיק את החמץ בתכלית בכל שבעת ימי הפסח. ואזהרה זו עולה אפילו על חיוב האכילה של מצה, שלדעת הרבה פסוקים אינה מצוה חיובית כי אם בלילה הראשון בלבד, ולעומת זאת, המצוה שלא ימצא חמץ ברשותנו הינו חיוב כל שבעה.

רבי נתן מרחיב על פנימיות מהותה של מצות השבתה זו ועל טיבם של פגמי האמונה שעלינו להרחיק ולבטל בימים אלו:

"בפסח, בתחילת התגלות אלקותו יתברך, צריכים לזהר מאד אפילו ממהוהו חמץ ולא יראה ולא ימצא שאור וחמץ בכל גבולנו כלל. כי חמץ היא בחינת חימוץ המה, בחינת חכמות וחקירות, בחינת 'כי יתחמץ לבבי' שאמר דוד המלך ע"ה על החכמות והחקירות העולים על לב האדם הרוצים לטרוד מן העולם ח"ו" (ליקוטי הלכות, גילוח ג, יב). החמץ / הכפירות, הם אותם סברות טבעיות והתחכמויות העולות על לבנו, ומבקשות להטות לבנו מן התמימות והאמונה.

הרבה פנים יש לחכמות ולחקירות; יש חוקרים בהשגות אלוקות, ויש חוקרים באמונה. יש מהרהרים על מידותיו ית', ויש הנכנסים במבוכות של המתפלספים למיניהם. הצד השווה שבהן שדרךן להזיק ושמירתן עליון. אבל הבה ניגע מעט ב'חקירה' סמויה שמתגנבת ללב ומחמיצה ומקלקלת את האמונה, ועליה הוזהרנו גם כן ביותר בתחילת כניסתנו לקבלת עול מלכות שמים של פסח:

רבי נתן מבאר את עומק הפגם שהביא לחורבן בית המקדש, על ידי שבני אותו הדור נפלו ל'חקירה'; הם לא הבינו איך יתכן שה' בחר בהם מכל עם להיות לו לעם

המשך בעמוד ג'

יסודו של חג הפסח הוא קנין האמונה, שהיא העמוד העיקרי בכל בנין יהדותנו; היסוד שכל התורה נשען עליו; תכלית כל התורה והמצות; והשורש אשר עברו מסר נפשו רבינו הקדוש כל אשר לו, כדי להנחילנו את האמונה הפשוטה. וכפי שמעיד רבי נתן: "שכל דיבוריו, הן במילי דעלמא הן בדברי תורה, הכל כאשר לכל היה כדי להכניס אמונה בעולם, שהוא יסוד כל התורה והמצוות, כמו שכתוב כל מצוותיך אמונה" (שיחת הר"ן, ר"ט).

כל הניסים והנפלאות הנוראות שראו אבותינו במצרים, ושנצטוונו לזכרם ולספר בהם לעצמנו ולדורותינו, נועדו כדי לבנות ולהשריש בנו את האמונה; ללכת אחר השי"ת בתמימות ולהיות נאמנים לו ולתורתו בכל עת ובכל מצב. "ועכשיו בפסח הוא יציאת מצרים, זמן הגאולה והניסים, אשר עשה עמנו השם יתברך ניסים ונפלאות ומופתים נוראים ועצומים והוציאנו ממצרים וכו', והכל בשביל האמונה הקדושה, כדי לזכות לאמונה שלימה, שזהו עיקר הכל זה עיקר עבודת האדם כל ימי חייו, ובשביל זה בא האדם לעולם הזה כדי לזכות לאמונה, כדי להכיר אותו יתברך, שזהו התכלית מכל התכליתין. וכל עיקר יציאת מצרים ומתן תורה וכל האותות והמופתים הנוראים אשר עשה השם יתברך עם אבותינו ועמנו מיום יציאת מצרים עד היום הזה בכל דור ודור, הכל בשביל לפרסם אלקותו, לידע ולהודיע ולהיוודע שהוא השליט, הוא היוצר, הוא הבורא יתברך ויתעלה שמו לנצח, כדי שנזכה לאמונה שלימה באמת" (ליקוטי הלכות, פסח ז, א).

וכבכל דבר שבקדושה, גם בעבודת האמונה יש חלק של 'סור מרע' וחלק של 'עשה טוב': ה'עשה טוב' הוא, בנין האמונה בפועל, לדבר בפה ולהשיב אל הלב את אמינות מציאותו והשגחתו הרחומה יתברך, ולעורר את ציורי הלב באופן שאמונת ההשגחה הזאת 'תחיה' בכל מצב. לעומת זה, חלק ה'סור מרע' הוא, לבטל ולהשליך את הכפירות ופגמי האמונה שמקננים בלבנו, והנובעים מארסו של הנחש הקדמוני ומן הפשע שמכניס כפירה באדם" (ספר המידות אמונה ח"ב, כב) שהם הם כח היצר לגרור לעוד עבירות חלילה, כי כל כוחו מ'אל אחר כפירות' (ראה ליקוטי הלכות, תפילת המנחה ד, יד).

לתגובות והערות 3323796@gmail.com ניתן לקבל את הגיליון באימיל מידי שבוע

הדל"ג 5:32 - ניץ החמה 6:05 - מוזיק"ש 8:37 צאת השבת והחג 7:47 - לר"ת 8:26

לימוד שו"ע – הדרך לבהירות וקרבת אלקים

שיחה שנאמרה בשמחת סיום שולחן ערוך יורה דעה והתחלת אבן העזר - תמוז תשע"ט

לבהירות בתורה ובעבודה, וגם יש בו פתרון נפלא לכל הספקות המטרידות דעתם של בני עצה נפלאה זו: להרגיל עצמנו ללמוד הלכות פסוקות ובהירות כל יום, חק ולא יעבור, כדי לדעת כיצד לנהל ארחותינו בהאי עלמא, והוא האושר הגדול ביותר בעולם (דער גרעסטער גליק אין דער וועלט). והיא סגולה נפלאה ומועילה להאיר את המוח והלב כאספקלריא המאירה, להורות דרכינו ולכלכל מעשינו בכל עניני העולם, ולזכות להצלחה אמיתית בעל הענינים. וכן לברר הטוב מהרע ולבטל ולסלק הרע מעמנו.

עכ"פ, צריך לקבוע סדר בלימוד הפוסקים, היינו בכל ד' חלקי השו"ע, וב"ה השי"ת מזכה את עמו ישראל החפצים לעסוק בלימוד השולחן ערוך, שמדי פעם נוספים ספרי פירושים וקונטרסים להקל על הלימוד ולדעת היטב את הפשט הנכון, כמו שאנו רואים בענינינו, וכמובן שכולם בנויים על יסודות מוצקים של המפרשים הקדמונים שנדפסו על גליון השולחן ערוך.

ועל ידי זה זוכים לשמוח בכל יום מחדש על הגילויים הנפלאים בתוה"ק - שבה"ה אנו מקבלים כל יום ידיעה חדשה ברצון השי"ת, ידיעה ברורה וודאית ומשוללת מכל פסוקות וטרודות המוח. ומלבד שמקיימים בזה מצות עשה חשובה מדאורייתא, כי 'תלמוד תורה כנגד כולם' - ניתוספת כל יום הארה חדשה, ברורה וודאית בתוה"ק, המאירה ומשמחת כל לב הזוכה לזה, ופיקודי ה' שירים משמחי לב.

ובכן יראה כל אחד להשתמש הלכה ולמעשה בעצה המבורכת הנפלאה הזאת של לימוד פוסקים בקביעות יום יום, כל אחד לעצמו, וכן לקבוע שיעור עם חבירו, וטובים השנים מן האחד, כאשר כל אחד מכבד ומבין את התועלת הגדולה בלימוד ההלכה לכל איש מישראל אשר קיבל תורה מסיני וחפץ להתעלות בתורתו הקדושה מדי יום ביומו.

וללא כל ספק, במשך הזמן שמקיימים זאת, יראה כל אחד בעניניו שהיא עצה טובה ומועילה ביותר, עצה מוצלחת (א הצלחה דיגע עצה) ועצה מאירה (א ליכטיגע עצה), ויש בה מעלות מיוחדות מאשר בשאר הלימודים הקדושים שמחוייבים ללמוד ולעסוק בהם תמיד.

הקביעות בלימוד שולחן ערוך, ללמוד לדעת את כל שיטות ההלכה מרבותינו הפוסקים ראשונים ואחרונים בכל הענינים - הוא אושר עצום מאד (א געוואלדיגער גליק), ועל ידה זוכים להשגה בהירה וברורה בכל עניני היהודי עלי אדמות: מהו אמת ומהו שקר, ומהו ערבוב של שקר בתוך האמת, ואיך מוציאים את האמת מהשקר, וכיצד לסלק את הרע ולחטוף את הטוב. והיא עצה יסודית מרבינו הק' - להיזהר ללמוד הלכות בכל יום, חוק ולא יעבור.

כי כן כתב רביה"ק (לקו"מ ת"ח אות 1): "להפריש ולהבדיל ולבטל הרע מהטוב הוא ע"י תורה ותפילה, ולימוד התורה יהיה ללון לעומקה של הלכה, היינו ללמוד פוסקים!".

וראה גם בתורה ס"ב מעלת לימוד הלכות

דור עקבאת דמשיחא, יזכה לריבוי דעת דקדושה; הלכה ועוד הלכה, ידיעה ועוד ידיעה מהתורה הק' שניתנה בסיני, לדעת כל אחד מה לעשות בהאי עלמא שפילא, שלמענה ירד האדם לעולם הזה, וזכאה חולקם בזה ובבא.

יודעים ומפורסמים שתי העצות היסודיות לטובת תכלית האיש הישראלי שהאיר רביה"ק באנשיו מאז ומקדם, ואשרי מי שהחזיק בהם תמיד תמיד, שכתוצאה מכך הגיעו להכיר ולהעריך גודל חשיבות ונחיצות העצות הללו לכל מי אשר בשם יהודי יקרא, להתקרב ע"י יותר ויותר לאלקיו, ולעשות נחת רוח ליוצרו:

העצה הראשונה: לשפוך שיחו יום יום לפני השי"ת בינו לבין קונו. אשר גודל חשיבות דבר זה אין צריך לפנינו, הן מפאת התועלת הגדולה שמרגישים בזה בקרבת אלקים, ובעיקר מפני שזו היתה תקנת חכמינו בחובת התפילה לפני סידור נוסח התפילה, שאז היתה ההנהגה שכל אחד שפך שיחו לפני בורא העולם ודיבר אליו את כל אשר עם לבבו, בבקשה ובהודיה ובתפילה לפניו כל יום.

וכמובא בשיחות הר"ן שיחה רכ"ט: "שבתחילה זה היה עיקר התפילה מה שהיה כל אחד מדבר מה שבלבו לפני השם יתברך בלשון שהיו מדברים בו, כמבואר ברמב"ם בתחילת הלכות תפילה, עיין שם שמבאר שם זאת היטב, שבתחילה היה זה עקר התפלה וכו'. אך אחר כך ראו אנשי כנסת הגדולה וכו' ותיקנו סדר התפילה, עיין שם. אבל על כל פנים מדינא זהו עיקר התפילה. על כן גם עכשיו שמתפללין סדר התפילה שתקנו אנשי כנסת הגדולה, טוב מאד להאדם להיות רגיל להתפלל לפני השם יתברך תפילות ותחינות ובקשות מלבו בלשון שמבין, שיזכהו השם יתברך לעבודתו באמת, כי זה עיקר התפילה".

רביה"ק העריך מאד את חשיבות תפילה זו להתבודד לפניו ולדבר בינו לבין קונו כדבר איש אל רעהו, הוא הירבה לדבר ממעלת ההתבודדות ואף הקדיש לזה שיחות ותורות בספה"ק שאין דבר גדול מזה, וכן נאמר בליקוטי מוה"ר"ן מפורש: "ההתבודדות הוא מעלה עליונה וגדולה מן הכל וכו' לפרש שיחתו בינו לבין קונו וכו' לבקש ולהתחנן מלפניו יתברך שיקרבו אליו לעבודתו באמת וכו'" (ח"ב ת"ח כ"ה ע"ש).

כמובן שראש לכל צריך להתפלל כראוי את שלושת התפילות שתקנו לנו אנשי כנה"ג, ועם כל זה לא לעזוב את עבודת השיחה והדיבור בינו לבין קונו, כי יש בזה קרבת אלקים גדולה ונוראה ועצומה מאד (א געוואלדיגע מוראדיגע קרבת אלקים), כי בזה ממשיכין את כל הישועות באופן פרטי ברו"ג, ועי"ז מגיעים לבהירות, וניצולין מכל הספקות המטרידות ומכלות את הנפש.

והיא עצה יסודית שהתקין רבינו - שכל יום ויום ישפכו שיח לפני בורא העולם חק ולא יעבור.

העצה השנייה: לימוד פוסקים בכל יום, שע"י זוכים

הנה באתי בזה לדבר ולעורר בענין גדול וחשוב מאד, שאם רק אין מקטינים ומחלישים את חשיבותו, פשוט הוא שאין גדול ממנו לאיש היהודי הרוצה לעסוק בתורתו הקדושה כדבעי, ועי"ז להתקרב אליו יתברך שמו.

הנה הזמן גרמא, ולקראת ראש חודש הבעל"ט (מנחם אב) עלינו לקבל הנהגה חדשה, או להתחדש בה ביתר שאת, והיא: לימוד הפוסקים מהלכות התורה הקדושה כולה, אורח חיים יור"ד אבן העזר וחושן משפט.

לימוד זה ינחנו וידירכנו בכל שנותינו עלי אדמות, מה לעשות, כלומר מה מחוייבים לעשות, מה אין ראוי לעשות ומה אסור לעשות, וכיצד לכלכל מעשינו בעוה"ז בכל הענינים ממש.

הנה העולם הזה הוא מלא וגדוש בחוסר בהירות, ובספקות הטורדות הגורמות להפרעות מכל צעד ושעל.

וב"ה יש לנו תורה, תורה שניתנה מהשי"ת על הר סיני, שכל דבריה ברורים ומאירים כשמש ביעתה ובטהרתה, והיא לנו לתורת חיים מה לעשות ומה לא לעשות, ועיקרן של דברים הלא הם כתובים על ספרי הפוסקים שמהם ניתן לדעת את מעשינו בקרב הארץ. אלא מאי? צריכים לרצון וחשק ללימוד הפוסקים, שלכאורה נראים הם רבים וקשים מנשוא לכל בר בי רב, ומי יוכל להכיל אותם.

ובכן, העצה היעוצה לרכוש אוצר בלום זה הוא: לעשות סדר קבוע ללמוד שולחן ערוך מעט מעט כל יום (כמובן מלבד הישועות הקבועים, כל אחד כפי מדרגתו בעסק התורה), שיהיה לו סדר יומי בתמידות ובקביעות, ובה אפשר לרכוש כמויות עצומות בתוה"ק, שאין לתאר ולשער למי שלא ניסה זאת הלכה למעשה.

באתי פעם בדברים עם מאן-דהו שחשקו היה רב ללמוד ולהתקדם הרבה בתוה"ק, וביקש עצה לסדר לימוד ראוי ומועיל, והעלתי בפניו את ההצעה הידועה שמקורה בחכם מכל אדם "קִבֵּץ עַל דִּי יִרְבֶּה" (משלי י"א) וכדרשת חז"ל על זה (פסיקתא עקב ועוד): "זה הלומד תורה הלכה אחת ליום, פרק בשבוע עד שיהיה חכם גדול ועשיר לאחר זמן". כלומר שילמד כל יום בקביעות גדולה, מעט מעט, ויזכה לחכמה ולעשירות בתורה ובדעת אלקים.

תחילה היה הדבר תמוה ומופרך בעיניו, ואף התבטא בתמיהה גדולה: מה יועיל לי לימוד כזה? וכי בכלל הוא מתאים לי כפי רצוני וחשקי וכו', וכי עי"ז יתקדם בלימוד כפי רצונו הגדול.

אולם הוא קיבל על עצמו לנסות את ההצעה הזאת, וכעבור זמן מסויים ראה בעיניו שרכש ריבוי של לימוד, ועלה מעלות רמות הן בכמות והן באיכות (עי האט זייער געשטיגן אין לערנען).

יעזור השי"ת שנוכה כולנו להיזהר בכל לב ובכל עוז לשמור על קביעות הלימוד בהלכה - וכל אחד יראה בעיניו מה שיזכה בעזרה"ת לרכוש בלימוד קדוש וקבוע כזה. ודייקא בעולם טמא ומזוהם כזה כבזמננו,

נחלה כיום הזה, בעוד שמעשיהם כל כך מקולקלים נבזים ושפלים. הם לא יכלו להבין בסברא אנושית איך יתכן שיש להשי"ת נחת רוח ממזוהמים שכאלו. **"שנפלו בדעתם כל כך עד שנכנסו לחקירות שאי אפשר להשיג, עד שלא ידעו להבחין בין קדושת ישראל לזוהמת הגויים, עד שלא ברכו בתורה תחילה שהוא 'אשר בחר בנו מכל העמים', כי לא האמינו בזה מחמת שידעו בעצמם עוצם קלקולם, על כן אמרו 'נהיה כגוים'. ובאמת זה הפגם גדול מכל הפגמים, כי זה עיקר פגם האמונה שרוצה להבין ולהשיג דרכי השם"** (ליקוטי הלכות, ברכת השחר ה, ז).

זה הפגם גדול מכל הפגמים! מי שאינו סומך על האמונה בגשתו להבין מדוע בחר בו ה', ונותן ל'חלישות הדעת' - שנראית כ'תם' אך נוגחת כ'מועד' - להפיל רוחו ולהרפות ידיו, הרי שהחמיץ מוחו ונכנס בסברות אנושיות במקום שאין לו רשות לחשוב. מה ואיך השי"ת גומר ויגמור על ידינו דווקא, זהו 'חמץ' גמור שכורת את האדם ממקור חיותו חלילה, ועליו הוזהרנו לכלותו לבערו ולשרפו ולא להשאיר ממנו אפילו משהו.

ורבי נתן ממשיך שם: **"כי עיקר איסור החמץ הוא שלא להחמיץ המח בחקירות אלו, ששורשם מסוד הנקודה בחינת 'משהו', שמשם משתלשלים כל החקירות והקושיות.** ובפסח שהוא תחילת התקרבות ישראל לאביהם שבשמים שאז נבחרו ישראל מן השבעים עמים לרצונו ושמו יתברך, על כן אי אפשר להיזהר מחימוץ המח בזה, כי אם על ידי שבדלין מחמץ במשהו שהוא סוד עץ הדעת טוב ורע, שצריכין עתה להישמר ממנו מאד על ידי קדושת אכילת מצה שהיא אסותא ונזהרין מחמץ במשהו" (שם אות ח').

בשבעת ימים אלו אנו חייבים לנעול את דלתו מוחנו ולא לתת להיכנס בלבנו ומוחנו אפילו לפירור של חלישות הדעת שבאה לערער את היסוד המוצק של 'אשר בחר בנו מכל העמים', ואדרבה עלינו לבטל דעתנו לגמרי ולציית לקריאתו של משה רבינו בשם ה' שפונה אלינו בתוך זוהמת נפילתנו בעמקי המ"ט שערי טומאה של יצרי הגלות הפרטי והכללי שלנו, וקורא לנו בחיבה 'בני בכורי ישראל', ומכניס ב"בכל אחד מישראל, שיברך ויודה על חלקו שהוא מזרע ישראל ולא עשני גוי, ומעורר אותם שיחזקו עצמן בנקודת קדושת יהדותם שיש להם מצד תולדותם שהם מזרע ישראל, כי זה יקר מהכל, ויודו ויברכו להשם יתברך על זה תמיד" (שם, אות ז ה'נ"ל).

פגם האמונה שלהם היה מחמת ענוה פסולה, ועל כן באו לפגם גדול כל כך שלא שמעו אל משה' (שם, תפילין ו, לא).

הלא חיל יאחזנו כמה עלינו להיזהר מ'משהו' של חלישות הדעת וחכמות מזוייפות מעין אלו; בקל יכול האדם להפסיד את גאולתו והתקרבותו למלך, ולפול ללכל הכפירות ח"ו, רק ממה שנותן רשות להיכנס בלבו ריח של חקירה איומה זו. **עלינו לזכור את חומרת איסור החמץ; לא להקל ראש ולא לתת דריסת רגל לזיק של קושיא על עצמו, לא לנסות לתרץ ולא להתעסק בכך כלל.** כל מ'שהו' בענין זה מסוכן מאד, וכדברי רבי נתן:

"ועל כן אסור חמץ במשהו בכל יראה ובל ימצא, כי אין בין חמץ למצה אלא משהו, כי חימוץ המח תלוי במשהו. כי כשרוצים לברוח מן הספקות והקושיות צריכים ליזהר מ'משהו' בעלמא, כי תיכף כשמחיתלים להחמיץ המח באיזה ספק כל שהוא, תיכף נתבלבל המח מספק לספק עד שנתבלבל דעתו בספקות וקושיות גדולות. ומאחר שעכשיו אין לנו כח לברר הספקות והקושיות, על כן חמץ אסור במשהו, כי אסור להיכנס עכשיו בבחינת חימוץ המח כלל. כי מחמת תוקף הסטרא אחרא של פרעה ומצרים תיכף כשמחיתלין להחמיץ את המח באיזה ספק כל שהוא, הם יכולים להתגבר לבלבל את המח מספק לספק עד שיישאר שקוע שם ח"ו" (ליקוטי הלכות, פסח ז, ז).

הלא כך לימד אותנו רבינו הקדוש במעשה החכם והתם, עד כמה חמורה חקירה זו ומה הם תוצאותיה המרות. כאשר החכם "כשבא אליו האגרת מהמלך נתחכם בחכמתו ופילוסופיה שלו, וענה ואמר: מה זאת, שהמלך כזה ישלח אחרי, עבור שפל ברך כמוני, ומה אני, שהמלך ישלח אחרי?! הלא מלך כזה שיש לו ממשלה וגדולה כזו ואני שפל ונבזה כנגד מלך גדול ונורא כזה, ואיך יתיישב זאת בדעת, שמלך כזה ישלח עבור שפל כמוני? אם אומר בשביל חכמתי, מה אני כנגד המלך? וכי אין להמלך חכמים? וגם המלך בעצמו בודאי חכם גדול, ומה הדבר הזה, שהמלך ישלח עבורי? וישתומם על זה מאד מאד. ענה ואמר זה החכם: דעתי, שבהכרח הדבר מובן ומבורר, שאין מלך בעולם כלל, וכל העולם טועים בשטות הזה, שסוברים, שיש מלך" (סיפורי מעשיות, מעשה ט'). **מחקירה ופילוסופיה 'ענוותנית' זו של 'איך יתכן ששפל כמוני יזכה לקריאת המלך', הגיע לתכלית הכפירה רחמנא ליצלן ונפל באין סומך ה"י. זה כוחו של 'משהו' חמץ רחמנא ליצלן.**

ולעומת זאת, עלינו להשבית אויב ומתנקם, לבטל ולבער את החמץ הזה ושכמותו, הן ב'עשה טוב', להרבות בשמחת יום טוב של פסח, להתעורר לשוב ולגיל בעוז דקדושה שבנו בחר ה' ואנו מעותדים לשלימות הגאולה, אף על פי שיש לנו קושיות ותמיהות על כך בלי סוף. לדבר דיבורי אמונה אלו בלב שלם ובהפלא, ולחגור עוז שאנו הם העם הנבחר משרתי א-ל המביאים לו נחת רוח בלי סוף. אבל בד בבד, יש לנו לשים לב לחלק ה'סור מרע'; התורה מצווה עלינו לא להחמיץ את המת. יש כח ביד האדם להסיח דעתו מקושיא ומחלישות הדעת זו והדומים לה, זו בחירה הנתונה בידינו, להשבית ולבער את הקושיא ולעבור עליה ולא להתייחס אליה.

כי לאמתו של דבר, הרי על אף שבתחילה נראה שקושיות ובלבולים אלו לופתים ומקיפים אותנו מכל צד, אולם

יעזור השי"ת שנחיה כולנו באחדות ובאהבה טהורה,

באמת יש לנו את הכח לברוח מהם ולהשליכם ולבטלם כעפר. בכל פרשיות יציאת מצרים מכונים בני ישראל 'עבריים', ורבינו הקדוש מגלה: **"ועל כן ישראל נקראים עבריים, על שם שהם עוברים באמונתם על כל החכמות"** (ליקוטי מוה"ר, טד). וכפי שרבי נתן מעתיק זאת בהרחבה: **"שעיקר הכל הוא האמונה השלימה, כי ישראל עם קדוש נקראים על שם זה 'עבריים', על שם שעל ידי אמונתם השלימה הם עוברים על כל מיני חכמות.** ועל כל החכמות שאינם חכמות באמת, שאי אפשר ליישב הקשיות הנמשכים משם כי אם על ידי אמונה לבד, עוברים גם עליהם" (ליקוטי הלכות, פקדון ג, א).

'שם' כידוע מבטא את פנימות מהות הדבר - ישראל נקראים 'עבריים' על שם שהם עוברים על הקושיות שאין עליהם יישוב ותירוץ, הם עוברים הלאה ומתעלמים ומתנשאים בכח האמונה ומשליכים את החכמה המקדמה שלהם כאילו לא הייתה. **ביכולתם לזלזל בחלישות הדעת, ולא לכבד אותה, ולא לתת לה מקום כלל.** זהו כח מהותי ביסוד ישראל עם קדוש, שאם נרצה לבחור בו יכול נוכל לו.

באופן, שגם אם ח"ו תבער בנו חלישות הדעת לאמור: 'מי אתה ומה אתה שתתפאר לומר שבך בחר ה' מכל העולם כולו ומכל צבאות השמים להמליכו ולייחדו, ומה תתרומם לחשוב שעליך נפל חובת היום להתעורר לעבדו בכל כוחך, הלא ידעת מכל פשעיך ותועבותיך ולמה תאמין שבכל נקודה טובה שבך תלויים כל העולמות כולם' - לא נשיב על כך כלום, לא נחפש תירוץ ולא נבקש יישוב המתקבל על הדעת. אלא תחילה וראש נבער את החמץ הזה, נשרפנו ונזרה אותו לרוח. נדע נאמנה שאין מקום לשאלה כזו, אין דיון כלל בנושא זה, צא תאמר לכל מחשבה הפוכה משמחת היהדות.

זהו כח ביטול החמץ שאנו מקבלים בימים קדושים אלו, באופן שרק האמונה הקדושה בתורה ובדברי הצדיקים ימצאו מקום בלבנו לכל השנה כולה, כי זה יסוד כל קדושתנו ועמידתנו בקודש, וכהמשך דבריו הבוררים של רבי נתן: **"זהו החילוק שבין חמץ למצה, כי עיקר אחיזת הסטרא אחרא היא מהכפירות ופגם אמונה, כי היצר הרע נקרא 'אל אחר' כפירות כמובא, וכל הכפירות נמשכין מחמת החכמות, מחמת שנדמה להאדם שכבר הוא חכם וראוי לו להבין כל הדברים ושיתורצו לו כל הקושיות שקשה לו על ה' יתברך או על צדיקי אמת, ומחמת חכמתו הוא נופל מאד ר"ל, כמו שאמר רבינו ז"ל שהחכמות מפילים מאד את האדם, ועל כן העיקר הוא רק להשליך שכלו לגמרי ולסמוך רק על אמונה לבד"** (ליקוטי הלכות, גילוח ג, יד).

בעת בואנו להתקרב להשם יתברך בימי חג הפסח ולהתחיל מחדש לקבל עלינו עול מלכותו יתברך - כי פסח ומצה רומזים לבחינת מלכות דקדושה שהיא בחינת אמונה וקבלת מלכות שמים שלימה" (נחת השולחן, או"ח סימן תע"ב), נזכור היטב, שהתמימות והשלכת השכל הם היסוד העיקרי בקבלת עול מלכות זו, ועליה צריכים להיות נשואות עינינו. **כי "עיקר קבלת עול מלכות שמים הוא על ידי שמשליכין ומבטלין כל החכמות, רק לילך בתמימות ופשיטות"** (ליקוטי עצות, תמימות אות א').

אהבת ה' ואהבת ישראל, מתוך אמונה טהורה בהשי"ת ואמונה בצדיקים ובעצותיהם הקדושות והמועילות, וכן אמונה בלימוד הפוסקים, כדי לנהוג כרצון הבורא ית"ש בין אדם למקום ובין אדם לחבירו, במידות טובות ולהיטיב עם הבריות, ובזכות זה ישיע עלינו ועל כל משפחותינו כל הברכות הטובות ברוחניות ובגשמיות, אכ"ר.

פסקות, לתיקון המחלוקת ולהרבות השלום בעולם ולפתוח שערי השכל וכו', עיי"ש.

אנו רואים אפוא כי יש מעלה חשובה נוספת בלימוד הפוסקים בבהירות, להמשיך שלום בהיר ונהיר בעולם - וגם 'שלום בעצמי', לבטל כל הספקות המנקרות בלב ובמוח האדם.

ולסיום יאמר ברורות שלימוד החשוב של ההלכה

תערוך לפני שלחן!

כשחסיד ברסלב חושב על לימוד 'שולחן ערוך', הוא לא חושב רק על 'אורח חיים' או על כמה מקצועות ביורה דעה או חושן משפט, אלא הוא חושב על כל ארבעת חלקי שולחן ערוך, מתחילתם עד סופם!

על אף שבימינו נדיר קצת למצוא יהודים שלומדים ארבעה חלקי שולחן ערוך על הסדר, מתחילת אורח חיים עד סוף חושן משפט. הרי שחסידי ברסלב שמקבל את הדרכתו מרבינו הקדוש, ולא מסביבתו, מוזהר ועומד:

"ללמוד כל הארבעה 'שולחן ערוך' כולם מראשם עד סופם כסדרו... וכשיגמור ויסיים הארבעה 'שולחן ערוך' יחזור ויתחיל ללמוד כסדרו, וכן ינהג כל ימי חייו!" (שיחות הר"ן, כט).

ביום י"ג ניסן, היום שלפני בדיקת חמץ, חל היראצייט של מרן הבית יוסף, רבינו יוסף ב"ר אפרים קארו זיע"א.

האם ידעתם מה הייתה כוונת הבית יוסף בעת אשר חיבר את ספרו "שולחן ערוך"?

האם ידעתם מה היה רצונו - תוך כמה זמן יעברו על ספרו מהחל ועד גמירא?

אולי תופתעו לשמוע:

תוך חודש ימים!

כן. ממש אזוי.

כשחיבר מרן רבי יוסף קארו את ספרו "שולחן ערוך", הוציא על מנת שישננו אותו **'מדי חודש בחדשו'**, ואף הדפיס בראש הספר 'לוח' ובו חילק את כל השו"ע לשלשים חלקים, כדי שיוכלו לסיימו מדי חודש.

וכך הוא כותב בהקדמתו:

"ראיתי אני בלבי כי טוב ללקוט שושני ספירי אמריו בדרך קצרה בלשון צח וכולל יפה ונעים, למען תהיה תורת ה' תמימה שגורה בפי כל איש ישראל, כי כאשר ישאלו לת"ח דבר הלכה לא יגמגם בה אלא יאמר לחכמה אחותי את, כשם שברור לו שאחותו אסורה לו, כך יהיה ברור לו כל דין שישאל עליו הלכה למעשה בהיותו שגור בפיו ספר זה הבנוי לתלפיות תל שהכל פונים בו, לחלקו לחלקים שלשים ללמוד בו בכל יום חלק, ונמצא שבכל חודש הוא חוזר תלמודו, ויאמר עליו 'אשרי מי שבא לכאן ותלמודו בידו!'".

ואכן, היו כאלה שקיימו זאת בפשיטות: הם שיננו בכל חודש את כל ארבעה חלקי שולחן ערוך!

וכפי שמעיד, לדוגמא, החיד"א בספרו 'שם הגדולים', על הגאון הגדול הרב יוסף וואשיר טרילינגין ז"ל אב"ד אשנבאך, בזה הלשון:

"ואני הצעיר זכיתי לראות הרב מהר"ר יוסף הנז' והיה סיני ועוקר הרים, והיה לו חידושים על הש"ס בבקיאות ויושר העיון. והיה קורא השולחן ערוך ד' חלקים בכל חודש בבית הכנסת, כמו שכתב מרן בהקדמתו, שחלקו

לשלשים חלקים שילמדוהו בכל חודש! (שם הגדולים, חלק ספרים, מערכת ז אות כג).

[וראה בקונטרס 'זה השולחן', שהביא עובדא על בעל המנחת יצחק גאב"ד ירושלים תובב"א, שבבואו לארץ ישראל נסגר בחדרו ושינן תוך שבועיים שלש את כל ארבעת חלקי שולחן ערוך עם ה"באר היטב"].

ידעיה מעניינת נוספת:

מטרת הבית יוסף בחיבורו 'שולחן ערוך' היה, שילמדו אותו הרבה כ"כ עד שישננו אותו בעל פה!

וכלשונו: "זאת ועוד, התלמידים הקטנים יהגו בו תמיד וישננו לשונו על פה! ותהיה גירסא דינקותא מסודרת בפיהם מקטנותם הלכה למעשה, וגם כי יזקינו לא יסורו ממנו".

ואכן, כן נהגו רבים וטובים בדורות עברו, לשנן את לשון השו"ע עד שהיה שגור בפייהם בעל פה. וכפי שהדריך הבעש"ט את תלמידיו, כמסופר:

"הבעל שם טוב ציוה לתלמידיו ללמוד בספר שולחן ערוך עד שידעו את דברי הרב המחבר והרמ"א בעל פה! כי נכתב וחובר ברוח הקודש" (שי"ש"ק ג, תרז).

ועל כמה וכמה מגדולי ישראל מסופר [וביניהם הגאון רבי שמואל סלנט זצ"ל, הגאון רבי מאיר אריק זצ"ל, ועוד הרבה] שהיה כל השו"ע מחבר רמ"א שגור על פיהם בע"פ. וכן מסופר דבר נפלא בספר 'פאת השולחן', שבעיה"ק צפת היו 'שלשים' גדולי עולם שהיו יודעים בע"פ כל ארבעת חלקי שו"ע מחבר רמ"א, וזה הגיון על העיר צפת בעת שהיה שם רעידת אדמה.

יתירה מזו:

אם שמתם לב לבלשונו של המחבר בהקדמתו, הרי שיעד את ספרו לחזרה בע"פ - לא רק ללמדנים ותלמידי חכמים, אלא - אף לילדים קטנים, שירגילו את עצמם לשנן את ארבעה חלקי שולחן ערוך עד שידעו אותו בע"פ, וכלשונו:

"זאת ועוד, התלמידים הקטנים יהגו בו תמיד וישננו לשונו על פה. ותהיה גירסא דינקותא מסודרת בפייהם מקטנותם הלכה למעשה, וגם כי יזקינו לא יסורו ממנו".

ושמועה שמענו שאכן היו מגדולי ישראל בדור האחרון שהרגילו את בניהם לשנן את לשון השולחן ערוך, מתחילה ועד סוף, שוב ושוב. וכאשר שאלו את אחד מבניו - אשר גדל למורה-הוראה גדול בישראל - כמה פעמים למד שו"ע בחייו, ענה: כבר מזמן הפסקתי לספור... אך לכל הפחות 120 פעם...

וכך גם הדריך הבעש"ט הלכה למעשה, והזהיר שמחמת שאין נוהגים כן - לשנן

הרבה מחבר רמ"א - משתכחת התורה מישראל.

וכך מובא בשמו:

"הבעל שם טוב זלה"ה הזהיר מאוד ללמוד ד' שלחן ערוך בלי שום פירוש, וללמוד עם הקטנים! וכל שכן הגדולים. כי מחמת מניעות לימוד זה, התורה משתכחת מישראל, כי אם כשרוצה לפסוק דין, אזי יעיין היטב במפרשים" (בעש"ט עה"ת, פרשת ואתחנן, אות י"ח. בשם הכתר שם טוב).

ועתה, קורא יקר, הרשה נא לי 'לנחות' עמך יחד, ממרומי הכיסופים של סיוע ד' חלקי שו"ע בחודש, ועד ללימוד 'שני סעיפים ביום'...

זה נראה לך אולי נחיתה דרסטית מדאי, אך תתפלא אולי לשמוע שאין זו אלא 'נחיתה' לצורך המראה...

שכן, על אף ההתלהבות הגדולה שהייתה לנו עד הנה, הרי שאם ברצונך למצוא את עצמך עוד כמה שנים כשאתה מסיים לראשונה בחיך את כל חלק 'חושן משפט', עליך להחליט עכשיו: מהיום אני לומד שני סעיפים ליום!

מותר לך, ואף מומלץ בחום, לאמץ גם שיעורים גדולים של לימוד שולחן ערוך בהתמדה גדולה, אך בשום פנים ואופן אל תוותר על השני סעיפים, שיובילו אותך לאט ובטוח אל הסיום המיוחל...

אנשים כמותו, חייבים גם - מלבד השיעורים הגדולים, גם - שיעורים קטנטנים, שאי אפשר ליפול מהם...

כך שגם אם החלטת ללמוד שיעורים גדולים של חמשה דפים שולחן ערוך ביום (כפי שקבע רבינו למוהר"ג בתחילת התקרותו, אשר בזה מסיימים בכל שנה את כל ד' חלקי שו"ע) - קח לך גם 'שני סעיפים ביום' על הסדר, אשר עליהם אינך מוותר בשום מצב!

וכפי שכותב הגרי"מ שליט"א באחד ממכתביו על ענין זה:

"אפילו אם יש להאדם שיעורים גדולים, אל יניח ידו מקביעת סדר לשיעורים קטנים, שמזה בקל לא יפול, והשיעורים קטנים יכולים לקיים אפילו בעש"ק ואפילו בערב יום הכיפורים ואפילו ביום הכיפורים עצמו. וצריכים לזה רק קצת עקשנות, וכמה כבר הודו לי על העצה הזאת שהצליחו בזה.

ומצאתי סמך לשני סעיפים במדרש רבה "החכם אומר הריני לומד ב' הלכות היום וב' למחר עד שאני לומדה כולה" (מכל שכן שבשני סעיפים יש לעתים יותר משתי הלכות).

וחזק ואמץ בזה, ואם הפסקת כבר, התחדש בזה, לא להתחיל מהתחלה כי אם במקום שהפסקת. ואם תתנהג כך, תזכה במשך ימי חיך לגמור כל הד' חלקי שולחן ערוך מתחילתם ועד סופם.

ורבינו הק' כותב בספר המידות (ערך לימוד אות י) בזה"ל: "כל ידיעה במשפטי התורה, הן מצוות שבין אדם לחבירו והן מצוות שבין אדם לקונו, הידיעה הזאת בעצמה היא הצלחת הנפש".

ומוהר"ג זצ"ל אחר שגילה לו רבינו ש"גם מעט זה טוב", מאז זכה לחטוף הרבה. כי קודם חשב שרק הרבה זה טוב, ואם איתרמי לו שלא יכול לחטוף הרבה - גם המעט הפסיד. ומאז שנודע לו מרבינו החשיבות של מעט - התחיל לחטוף מעט. ואם מעט זה טוב מכ"ש הרבה, ועל ידי זה זכה לחטוף הן רב הן מעט (כך שמעתי).

אולם לשיטה זו של שני סעיפים, אזי אם רוצים ללמוד יותר - טוב ללמוד זאת במקום אחר, לא בענין שהוא סדר לימודו בעת ההיא, בכדי לא להפריע את סדר המעט הלוה, שהוא חשוב מאד. ושלמה המלך אמר בחכמתו: הוֹן מְהֵבֵל יִמְעַט יִקְבֵּץ עַל יַד יִרְבֶּה" (אוסף מכתבים, מכתב כז).

במכתב אחר, משיב הגרי"מ שליט"א, לבחור שהרגיש ש'שני סעיפים ביום' זה מדאי מעט בשבילו... וכך הוא כותב לו:

"מה ששאל ממני אם השני סעיפים שולחן ערוך זה לא מעט מדי - כבר כתבתי כמה פעמים שאם רוצים ללמוד יותר, שילמדו שולחן-ערוך במקום אחר, לא בסדר של השני סעיפים, כדי שהסדר הקטן ישאר במקומו, ויילי ד וועלט זאגט אז פון דער ערד פאלט מען נישט" (- כי העולם אומר שמהארץ לא נופלים), וכבר נאמר "יקבץ על יד ירבה" (משלי ג, יא).

ועוד, ששיעור קטן אינו מתבטל אפילו בערב שבת ובשבת, ואילו שיעורים גדולים - כל מה שחוטפים הוא כולו ריוח.

וידעתי מהמציאות שכל אלו שאוחזים בקביעות בהשיעורים הקטנים, מודים לי הרבה, ואומרים שכמעט מכלום זכו להישג גדול.

פעם שאלתי לכמה חברים אם יש להם שיעור בשולחן-ערוך, ושובת כולם היתה, אכן כן הם לומדים שו"ע. וכששאלתי אותם אם גמרו בתוך שנה שלוש מאות וששים ושמונה סעיפים - כולם שתקו. ומכל-שכן שעל ידי שני סעיפים ש"ע מסיימים בכל שנה יותר משבע מאות סעיפים בשולחן ערוך!...

ולא זו בלבד, לא רק שמרויחים כמות, אלא שהלימוד הוא ביישוב הדעת ומסודר, כי בשיעור מועט יש פנאי לעיין היטב על כל דבר קשה, או לגשת לתלמיד חכם לבקש את עזרתו בענין קשה. אולם אם אין פנאי גם לזה, עכ"פ הסעיפים נקלטים בזכרון, ואין זה סותר שום לימוד של שום שיעור גדול" (שם, מכתב רלה).

אכילת מצה כל שבעה

כך כתב גם מהר"ח פלאג' (מועד לכל חי סי' ב אות י): "מי יתן והיה לנהוג כמנהגו של מורנו הרב הגדול בעל בתי כהונה ז"ל שלא היה אוכל מצה כי אם לבלי הסדר בלבד, אשרי אדם שיוכל לנהוג כן". ע"כ. וכן היה מנהגו של המהרי"ל דיסקין ז"ל (עמוד אש פ"ב אות טד).

דעת הגר"א שיש מצוה כל שבעה

מאידך, במשנה ברורה (שם סקמ"ה) הביא שיטת הגר"א שיש מצוה באכילת מצה כל שבעה. ומה שאמרו בגמרא שהיא 'רשות', הכוונה שאין חיוב לאכול מצה, אבל מי שאוכל מצה מקיים בזה מצוה. וכן מפורש במעשה רב להגר"א ז"ל (סי' קפה) שהאוכל מצה כל שבעה מקיים באכילתו מצוה דאורייתא, והגר"א ז"ל היה מחבב מאד מצות אכילת מצה כל שבעה, וביום טוב אחרון היה אוכל סעודה שלישית הגם שלא היה אוכל שלש סעודות בשאר יום טוב, מפני חביבות מצות אכילת מצה שזמנו הולך לו. ע"כ.

גם בערוך השולחן (סי' תעה ס"ח) כתב: "דע דכך מקובלני, דאף שאין חובת מצה רק בלילה הראשון, מכל מקום מצוה לאכול מצה כל ימי הפסח, שנאמר 'שבעת ימים תאכלו מצות'. והא דקרו לה רשות מפני שאין זה חוב מצות עשה, אלא רצון ה' שיאכלו בני ישראל מצה כל ימי הפסח". וכן מפורש בתוספות מועד קטן (יט ד"ה ר"י) הטעם שפטורים בחול המועד מתפילין ואין צריך אות, משום שאכילת מצה היא אות. והביאו המגן אברהם (סי' לא סק"א).

המשך בעמוד י"א

אבל באגרת התשובה שלו כתב מפורש שאין התענית תנאי במצות תשובה, ואפילו מי שעבר על כריתות ומיתות בית דין שגמר כפרתו על ידי יסורים, היינו שהקב"ה בעצמו מביא עליו יסורים, אבל האדם עצמו אין צריך להביא יסורים על עצמו, ולכן לא חזקו הרמב"ם והסמ"ג שום תענית כלל במצות התשובה, רק וידוי ובקשת מחילה. ומה שכתבו ספרי המוסר והרוקח מספר תעניות, הוא רק לעצה טובה באדם שרוצה להינצל מעונש יסורים של מעלה חס ושלום, וכדי לזרז ולמהר כפרת נפשו.

הנודע ביהודה ממעט במספר ימי הצומות

אמנם, אף שגם האחרונים הקדמונים הקילו בתיקוני התשובה, עדיין לא פטרו לגמרי מן הצום. והרואה יראה בשו"ת נודע ביהודה שלאחר אריכות דבריו שנטה להקל בענין התעניות עדיין **המשך בעמוד י"א**

החיוב רק בלילה הראשון

נפסק בשולחן ערוך (סי' תעה ס"ז): "אין חיוב אכילת מצה אלא בלילה הראשון בלבד". ומקור הדין מפורש בגמרא פסחים (קכ:) שלמדו חז"ל מן הפסוקים שרק בלילה הראשון קבעה התורה חובה שנאמר "בערב תאכלו מצות", אבל בשאר הימים אינו אלא רשות.

י"א שאין מצוה בשאר הימים

מפשוטות הדברים משמע שאין שום מצוה באכילת מצה במשך ימי החג, וכן פירשו הראשונים (עי' ארח"ח אות כט) בשם רבינו שמואל שקולי שמשום זה אין מברכים 'על אכילת מצה' במשך ימי החג, לפי שהיא רק אכילת רשות. והרי זה כמו מי שאוכל בשר טהור משום שאינו יכול לאכול בשר טהור מברך עליו, כך אכילת מצה בימי החג אינה אלא לצורך גופו להשביע רעבונו ואינו מברך עליו. והביאו החק יעקב (שם סקכ"ד).

יש שנהגו שלא לאכול מצה כהג

מטעם זה יש שהיו נוהגים שלא לאכול מצה בפסח רק בלילה הראשון, דכיון שאין בה מצוה החמירו על עצמם שלא לאכול מצה משום חשש חמץ וכן כתב בשערי תשובה (ס"ט טז): "יש שמחמירין ביותר שאין אוכלים מצה כלל אחר ליל הראשון רק אוכלים למעדנים מיני תבשילין, והרבה נמנעים לעשות כן משום שמחת יום טוב כי פיתא סעידא דליבא, ועל אלו ועל אלו שליבם לשמים קורא אני ועמך כולם צדיקים". ע"כ. וכך מובא בספר דרכי הישר והטוב (עמ' ל:) שכן נהגו הרה"ק בעל הישמח משה זי"ע והרה"ק רבי צבי הירש מליסקא זי"ע.

דעת ה'רע אמת' והרב בעל התניא

גם בשו"ת זרע אמת (ח"א סי' פט) האריך להשיג על דברי השל"ה והראשית חכמה שאין התענית מתנאי התשובה. שהרי הרמב"ם לא מנה בהלכות תשובה ענין התענית כמצות עשה של תשובה, ורק בהלכות תעניות (פ"א) כתב דרך אגב שביום שקבעו חז"ל סדר מיוחד לתשובה תיקנו צום לפי שהוא גורם להכנעת הלב לתשובה, שהתענית הוא רק עצה טובה לגרום להכנעת הלב לתשובה. ובפירוש כתב הרמב"ם (פ"ב מה' תשובה ה"א): "אפילו עבר כל ימיו ועשה תשובה ביום מיתתו ומת בתשובתו כל עוונותיו נמחלין", הרי שנמחלו לו כל עוונותיו ביום אחד אף שלא הספיק להתענות אפילו על עבירה אחת שעשה.

והנה הרב בעל התניא בשולחן ערוך הרב (סי' שלד ס"ח) העתיק דברי הפוסקים להלכה שיש להתענות על כל עבירה ארבעים יום,

'תענית הרוקח' לכפרת עוונות

תענית יחיד לתשובה

בהלכות תענית מצינו שיש מושג של 'תענית יחיד לתשובה וכפרה', והיא; שבדורות הקודמים היה דבר רגיל שכל אדם שנכשל באיזה חטא ועוון היה מקבל על עצמו תענית לכפרה, ואפילו על מכשול של שוגג. אכן בזמנינו שנחלשו הדורות, אין רגילים כמעט לקבל תענית לתשובה, ואפילו בתעניות הקבועים כמו תענית בה"ב ותענית ערב ראש חודש ותענית שובבי"ל, כמעט שנשכח הדבר ואין רגילים להתענות רק יחידים ממש.

נבאר כאן האם יש חיוב על פי הלכה לקבל תענית לתשובה, או שהתענית הוא רק חומרא והידור למי שיש ביכולתו לעשות כן. **פסק הרמ"א שיש להתענות על כל עבירה**
כתב הרמ"א בהלכות שבת (סי' שלד סכ"ז): "מי שעבר וחילל שבת צריך להתענות ארבעים יום שני וחמישי ויתן במקום חטאת י"ח פשיטים לצדקה, ואם ירצה לפדות התענית יתן בעד כל יום י"ב פשיטים לצדקה". והוסיף **המשנה ברורה** (סקע"ח) שחיוב התעניות הם בין על איסור דאורייתא ובין על איסור דרבנן, בין בשוגג ובין במזיד. וכן פסק הרמ"א בהלכות נדה (יו"ד סי' קפה ס"ד) שאם בא אדם לידי עבירה אפילו בשוגג צריך להתענות ארבעים יום שני וחמישי, ואם אינו יכול להתענות יפדה כל יום בממון שיתן לצדקה כפי ערך ממון שיש לו. ע"כ. ולכאורה נראה דמאחר שקבע הרמ"א דין זה בשולחן ערוך, הוא דין גמור שחייב כל אדם בכך.

דעת הנודע ביהודה שאין זה חיוב רק עצה טובה

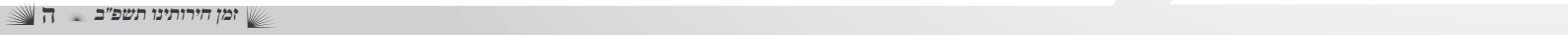
אמנם בשו"ת נודע ביהודה (א"ח סי' לה) העריך סדר תשובה לחוטא שהיה שקוע בעוונות קשות כמה שנים רצופים, וכתב שלא מצינו שורש בגמרא ובפוסקים כמה מספר תעניות חרוצים וקצובים לכל חטא ואשמה כפי חומר העוון. ואף שנאמר בבבא"ם "שובו עדי בצום", לא נתפרש הגבלת מספר התעניות לא בכתוב ולא בגמרא, וספרי מוסר והתשובה האריכו בזה, ורוב דבריהם בנויים על סברות כרסיות בלי שורש, וספר אחד נשען על חבירו בלי יסוד כלל, ומצינו בזה הרבה חומרות והרבה קולות.

וממשיך בדבריו: "אומר אני כי באמת אין התענית רק דבר טפל לתשובה, ועיקר התשובה הוא עזיבת חטא וידוי דברים בלב נשבר חרטה בלב שלם, התקרבות והתלהבות לאהוב את הבורא, והיינו תשובה שישבו אל ה' וירחמנו, וישבו אל ה' היינו שידבק בו, אבל שאר דברים תענית וסיגופים אינם עיקרים". ואף שאמרו חז"ל אם עבר על כריתות ומיתות בית-דין תשובה ויום הכיפורים תולים יסורים ממרקים, הרי שהיסורים עיקר הכפרה ואי אפשר לגמור הכפרה בלי יסורים. "אומר אני הן אמת שצריך יסורים, אבל כבר אמרו חז"ל עד היכן תכלית יסורים אפילו הושיט ידו לכיס ליטול שלש ועלו בידו שתים". ע"כ.

ומבאר שם כי עיקר תשובת המשקל של הרוקח מיוסד כעצה טובה כדי שיהיה החוטא בלב נשבר, כי החרטה בלב שלם הוא רק בלב נשבר, ואי אפשר להיות החרטה בלב שלם בלי ערמה זו של תעניות וסיגופים, אבל מי שיכול לזבוח יצרו על ידי התורה אין צורך להרבות בתעניות רק בחרטה ושבירת הלב ובכי.

תשובת הרוקח כהלכה למשה מסיני

והנה דברי הרמ"א מקורם מסדר התשובה לאחד מגדולי המקובלים הראשונים, והוא: **רבינו אליעזר בעל הרוקח הנדפס בשו"ת מהר"ם מרוטנברג** (ה"פ סי' אלף כג) שמנה שם סדר תשובה להרבה חטאים, ובהקדמתו כתב: "הא לך תשובה לכל עוון ולכל חטאת, יסוד הרב רבי אליעזר בן רבינו יהודה כאשר קיבל מרבינו יהודה חסיד אב החכמה בן רבינו שמואל הקדוש החסיד הנביא בן רבינו קלונימוס משפירא הזקן בן רבינו יצחק ז"ל, והמה קיבלו רב מרב, גאון מגאון, חכם מחכם, הלכה למשה מסיני". ע"כ.

אמונה בהשגחה

פרטית!

**וַיֹּאפֵּוּ אֶת הַבֶּצֶק אֲשֶׁר הוּצִיאָו מִמִּצְרַיִם עִגְתַּת מִצְוֹת
כִּי לֹא חֻמֵּץ כִּי נִרְשָׁו מִמִּצְרַיִם וְלֹא יִכְלֹו לְהַתְמַהֵמָה
וְגַם צָרָה לֹא עָשָׂו לָהֶם**

בפסח אין אנו אוכלים חמץ, המרמז על חכמת הטבע, רק מצה שכל כולה אמונה בהשגחת ה', ושאינו שום טבע כלל.

"כי מצה על שם שיצאו בחפזון ולא הספיק בצקם של אבותינו להחמיץ עד שנגלה עליהם מלך מלכי המלכים הקדוש ברוך הוא וגאלם, שנאמר 'ויאפו את הבצק אשר הוציאו ממצרים עוגות מצות כי לא חמץ כי גרשו ממצרים ולא יכלו להתמהמה וגם צידה לא עשו להם', כי היה להם אמונה בהשגחת השם יתברך, ועל כן לא הכינו להם שום צידה ויצאו בחפזון. נמצא, שמצה הוא בחינת דעת של אמונת ההשגחה, שזה עקר גדולת הדעת, כשזוכין להתגלות אלקות לראות ולידע שהכל בהשגחתו יתברך לבד" (ליקוטי הלכות, נשילת ימים שחרי"ב).

וכשואנו אוכלים שבעת ימים 'מיכלא דמהימנותא', אנו מחזירים בכל רמ"ח אברינו וסס"ה גידינו את האמונה בהשם יתברך ובהשגחתו, למען נוכל כל השנה כולה לחיות עם אמונה תמימה ואיתנה בהשגחתו הפרטית של הקב"ה.

אסור להמתין!

**וַיֹּאפֵּוּ אֶת הַבֶּצֶק אֲשֶׁר הוּצִיאָו מִמִּצְרַיִם עִגְתַּת מִצְוֹת
כִּי לֹא חֻמֵּץ כִּי נִרְשָׁו מִמִּצְרַיִם וְלֹא יִכְלֹו לְהַתְמַהֵמָה
וְגַם צָרָה לֹא עָשָׂו לָהֶם**

בגגיע חצות הלילה של ליל פסח, האירה 'נקודת חצות' ונגאלו. אך כשמאיר מלמעלה אור גדול באתערותא דלעילא, אסור לו לאדם להתמהמה אפילו רגע אחד, 'ולא יכלו להתמהמה...'

כשהאיר האור הגדול, לא היה בכוחם להכילו בדרך הבנה והכרחי, "על כן הוצרכו לצאת בחפזון ונאסר החמץ אז באיסור חמור מאד, כי כשהאירה וההשגחה נמשכת מלמעלה בלי אתערותא דלתתא, צריך לרוץ אחריו יתברך בחפזון גדול ולבלי להחמיץ מוחו וליישב דעתו כלל. כי אם ירצה אז ליישב דעתו, יהיה נכשל ויפול מאד מאד, מאחר שההשגחה גדולה ונשגבה מאד מאד מכלי המוחין שלו, מאחר שיורדת מלמעלה בלי אתערותא דלתתא.

ועל כן צריכין לאכול אז מצה דיקא, שהוא בחינת חפזון, בחינת הארה העליונה הגבוהה מאד, והמצה בעצמה היא אָסוּתָא, כמו שאיתא בזוהר הקדוש, כי על ידי זה בעצמו שאנו אוכלין מצה שבעת ימים ונזהרין מחמץ במשהו, על ידי זה אנו שומרין את מוחנו לבלי להרהר אחרי מידותיו, ולבלי להסתכל במה שאנו לנו רשות.

ועל ידי זה בעצמו נעשה בחינת אתערותא דלתתא, עד שאנו זוכין לקבל אחר כך המוחין בהדרגה כסדר. ועל כן אחר פסח התור החמץ, כי כשהמוחין יורדין כסדר על ידי אתערותא דלתתא, אז כל אחד לפי בחינתו זוכה לבחינת 'כח המסדר והמיישב את שכלו', ואז אין צריכין חפזון, כי נמשך עלינו הארה מבחינת 'תכלית הידיעה אשר לא נדע', ואז הותר ונתתקן החמץ בקדושה, על ידי 'כח המסדר והמיישב' שנמשך עלינו, שהוא הארת הכתר" (ליקוטי הלכות, נפילת אפים ד).

וה' עמו - שהלכה כמותו

הרב ואב"ד דעיר הייסין היה מתנגד גדול לחסידים, והיה מציק מאד לאנ"ש, והם היו מתאוננים לפני רבינו ז"ל על התנהגותו הרעה.

פעם התאונן לפני רבינו רבי ראובן יוסף, שסובלים מהרב הזה הרבה, אמר לו רבינו: "לך ועמוד בפתח בית הרב, ועל כל שאלה שיפסוק תאמר אתה להשואל שיחזור להרב ויאמר לו שר' ראובן יוסף אומר שלא פסק יפה, ונכון לעשות בדיוק ההיפך. ואל תעניי כלל אם אתה צודק או לא, רק תסמוך על מה שאני אומר לך..."

וכן עשה, ובכל פעם שבא אחד מתושבי העיר ושאל את הרב איזה שאלה, אזי כשיצא השואל שאלו ר' ראובן יוסף מה פסק הרב, ועל כל מה שענה לו אמר ר' ראובן יוסף: "ההיפך הוא הפסק הנכון", וכן עשה בכל פעם, ונעשה מזה רעש בהעיר, כי היה רבי ראובן יוסף למדן מופלג, ובני העיר חששו מפסקו, והלכו הלומדים וביררו הפסק הנכון וראו שהצדק עם רבי ראובן יוסף, והתחילו להתרעם על הרב, ומרוב בושה ברח הרב הנ"ל מהעיר (יש"ק ח"ב אות כ"ח).

וסיפור זה מבואר בקיצור בכוכבי אור וז"ל: "מה שצויה לאחי זקני הר' יוסף הנ"ל, שכל הוראה שישמע מפי הרב דעירו, יאמר תמיד בהיפוך, וכן היה מקיים אחי זקני הר' ראובן יוסף הנ"ל, שגם אם הוא לא זכר בעצמו את פסק ההוראה, אבל מעוצם ראותו תמיד עין בעין אמיתת דברי אדמו"ר ז"ל, היה אומר תמיד להיפוך מדברי הר' הנ"ל, וכאשר פתחו את ספרי הפוסקים לעיני כדברי מי הפסק, היו רואים בעיניהם שהאמת כדבריו, עד שברח הרב ההוא מן העיר עם כל בני ביתו בחרפה ובושה גדולה. שמעתי כל זאת מפי אבי הכ"מ, ומשאר אנשים ששמעו זאת מפיו בעצמו" (כוכבי אור אנשי מוהר"ן סיפורי נפלאות מרבינו אות י"ח וי"ט).

בידידות עם מוהרנ"ת

רבי ראובן יוסף היה חבר נאמן למוהרנ"ת ז"ל, ובכל עת שנסע מוהרנ"ת דרך העיר הייסין התאכסן בבית רבי ראובן יוסף, כמו שרואין בימי מוהרנ"ת ז"ל: "שנת תקפ"ב על הדרך לארץ ישראל פרשת וזאת בהייסין] ביום א' אכלתי שם באכסניא שלי אצל ר"י [ה"ר ר' ראובן יוסף] סעודת שחריית, ובתוך שיחתינו באתי לתוך התורה של אריכת אפים שזוכין על ידי ארץ ישראל, וחזרתי שם לפנייהם כל התורה הזאת, בביאור נפלא ושיחה נאה המביאה לידי מעשה, וגם זה חיזק דעתי מאד שהיתה חלוקה מאד" (ימי מוהרנ"ת ח"ב סי' כ').

רבי ראובן יוסף מהייסין (ב)

זכות התפילה על ציון רבינו ז"ל

רבי אברהם ב"ר נחמן מספר:

רבי ראובן יוסף היה דר בעיר הייסין, ואנ"ש מברסלב כשהיו נוסעים לאומאן דרך עיר הייסין היו יושנים ומתאכנסים בביתו, והוא היה מקבל אותם בסבר פנים יפות באכילה ושתייה בכל צרכם. וכמה שנים לפני המחלוקת [על מוהרנ"ת ז"ל], עברו שם אנ"ש ביום כ"ח אדר, כדי לבוא למחרת על ערב ר"ח ניסן על הציון הקדוש באומאן.

ויהי בבואם לבית ר' ראובן יוסף מצאו אותו שוכב על מיטתו במחלה מסוכנת סמוך למיתה, ולא היה יכול לטעום שום דבר, גם לא היה יכול לדבר עוד. וכשאנ"ש ראו זאת, דוה לבם על זה מאד מצד אהבתם הגדולה וכו', ואף שהיה בעיניהם לאחר יאוש עכ"ז יקבלו על עצמם שבבואם למחרת בערב ראש חודש על הציון הקדוש, בקשה ותפילה הראשונה שלהם תהיה על רפואתו, כי השם יתברך רב להושיע. וכן עשו, וברחמי השי"ת נתקבלה תפילתם. ושמעתי מאבי ז"ל [ה"ה רבי נחמן מטולטשין] שנתגדל אז בביתו, כי הוא היה דודו של אבי ז"ל, שהוא בעצמו עמד אז אצלו וראה שמכונן בשעה הזאת בבוקר בערב ראש חודש בעת שהיו אנ"ש מתפללים אז בבית ציונו הק' על רפואתו, נשתנה המצב לטובה, ומאז והלאה התחיל להתרפא מיום ליום עד שנתרפא בשלימות.

ואולם אחר כך כשעברו קצת שנים נתעורר תבערת המחלוקת על חסידי ברסלב, ובשביל שבעיר הייסין דרו הרבה מהמתנגדים נתיירא ר' ראובן יוסף שלא יעשו לו רעה, והתחילו בני ביתו לדבר על לבו שיסע להרב מסאווראן להכניע עצמו נגדו, והסכים לדבריהם.

ובבואו לחסידי סאווראן, מיד אמרו לו שלא יתן למוהרנ"ת להתאכסן בביתו, ואף שלא הסכים לזה, אבל היה נדמה לו שאם לא מסכים לזה בוודאי היו החסידים הנ"ל מכים אותו מכת רצח וכו', ולכן נתן ר' ראובן יוסף תקיעת כף על זה, וחזר ר' ראובן יוסף לביתו. אמנם מיד בבוא לביתו חזרה עליו מחלתו הנ"ל וכבדה עליו מאד עד שנפטר ושבק לן חיים ל"ע, ואז ראו עין בעין אשר חייו ורפואתו אז ממחלתו היתה רק על ידי התפילה של אנשי מוהרנ"ת על ציון אדומ"ר זצ"ל, עכ"ל (תוכן הדברים בקונטרס 'ימי התלאות', ומבוא בקיצור בשיש"ק ח"ג אות ב"ג. וע"ע בשיש"ק ח"ג אות רמ"ג מה שהיה שם עם רבי ראובן יוסף בהיותו בסאווראן ה").

פנינים מאירים ויהודיים מהזרמים מלוקטים מספרי גדולי הצדיקים ז"ע מתוך רשימותיו של הגר"ם שבע"ט שלישי"א אשר ציון ורשב"ל לפני לויכון.

לקט ספרי"ם

לקט מיוחד לחג הפסח

מים מפניהם, ובה עתיד למהוי בוקע ימא דאורייתא [היינו לפרש את סודות התורה מבחינת חכמה שהיא תורת האצילות].
תיקוני זוהר תיקון סט קב, ע"א כב-88

זכות יוסף נצלו ישראל בקריעת ים סוף
הים ראה וינס (תהלים קיד, א) ואי לא [אם לא היה יוסף בורח מן העבירה], לא הו נפקין ישראל מן ימא [היו ישראל נטבעין ח"ו בים סוף יחד עם המצרים]. ואיזה קביל עונשיה באלין עשרה הרוגי מלכות, דהו עתידין למיפק מיניה עשרה שבטין, ובגין דא הו עשרה הרוגי מלכות כגוונא דעשרה שבטין דהו עתידין למיפק מניה, והו חשבין חבריא דעשרה בני יעקב הו [העשרה הרוגי מלכות היו נגד עשרה שבטים שהיו עתידים לצאת מיוסף, אבל עשרת השבטים בני יעקב לא היו נשמותיהם צריכים תיקון].
תיקוני זוהר תיקון סט קי, ע"ב כב-98

יכול לנגב. בעת ההיא כעס ה' עליהם ורצה להטביעם בתוך הים (אילולי משה רבינו שהתפלל עליהם לפני ה').
שיר השירים - תרגום עם ביאור יין הטוב א, פסוק ט מ-9

כימין משה יבקע את ים התורה ויפרש את סודותיה
מוליק לימין משה זרוע תפארתו בוקע מים מפניהם לעשות לו שם עולם (ישעיה סג, ב). [ומפרש, כי ימין משה היינו ה' דאברהם שהיא כנגד ה' אצבעות דיד ימין] ובה אפיק לבנוי מגלותא, ובה מחא למצראי, [ובימין משה הוא הוציא את בני אברהם מגלות מצרים ועשה שפטים במצרים], הדא הוא דכתיב (שמות ט, א) הנה יד ה' הויה. [ומפרש עוד, שהה' דאברהם היא] ה' - חמש אצבעין, ובה בקע ימא, [כמו שכתוב (שמות יד, כא) ויט משה את ידו, והיינו ימינו], ודא איהו בוקע

בקריעת ים סוף ייבש את הים ולא את הטיט

לסוסיי ברכבי פרעה דמיתין רעייתי שיר השירים א, ט) כד נפקו ישראל ממצרים רדפו פרעה ומשריתיה בתריהו ברתיכין ובפרשין והו אורח סגירא להו מארבע סטריהו וכו' ומן קדמיהו הוה ימא דסוף מה עבד קודשא בריך הוא אתגלי בכח גבורתיה על ימא. ונגב ית ימא, וית טינא לא נגב. אמרו רשעייעא וערבלאין ונוכראין די ביניהו ית מו די דימא יכל לנגב אוית טינא לא יכל לנגב בההיא שעתא תקין רוגזא דה' עליהו = כאשר יצאו ישראל ממצרים רדפו פרעה ומחנותיו אחריהם ברכב ופרשים והיתה הדרך סגורה עליהם מארבעת צדיהם וכו', ולפניהם היה ים סוף, מה עשה הקב"ה, נגלה בכח גבורתו על הים. והוביש את הים, ואת הטיט לא הוביש, אמרו הרשעים והערב רב והנכרים שבהם, את מי הים יכול לנגב ואת הטיט אינו

גברא דמלך מלכי המלכים חפץ ביקרו

שבחי הבית יוסף כפי שנאמרו ע"י גדולי הדורות, מפייה ומפי כתבם

גדולתו

ההוא גברא דמלך מלכי המלכים חפץ ביקרו

מדברי המגיד רבי יוסף קארו: אילו היית יודע כמה עולמות מתפסדות על ירך בשעה שאתה מפסיק מלהרהר בדברי תורה, לא היית מפסיק אפילו רגע אחד. כי בעת שאתה יוצא לשוק ואתה מהרהר במשנת, עולמיא דילי אזלין קמן ומכרזי: הבוי יקר לדיקנא דמלכא. וכמה חיילון דלית לון חושבנא מלוין יתך עליהון כמה עלמין מזדעזעין לקבל ההוא כרוזא שאלין ואמרין מאן ההוא גברא דמלך מלכי המלכים חפץ ביקרו. הא הוא תנא סבא דארץ ישראל, האי הוא ריש מתיבתא דארץ ישראל, הא הוא מחברא רבא דארץ ישראל.

[מגיד משרים]

כלי גוזמא שמרמב"ם ודמב"ן לא נמצא כמוהו בישראל

בדרושי מהר"י מינץ מפאדווא בנו של מהר"ם פאדווא נמצא שם דרוש הספד על מרן, ואומר שם בשבחו כי נתפשטה חכמתו הרחבה בכל העולם, לא היתה עיר אשר נשגבה ממנו, עד אשר נוכל לאמת בלי גוזמא שמרמב"ם ורמב"ן לא נמצא כמוהו בישראל להגדיל תורה ולהאדירה, כי מלבד ספריו הנדפסים איזו ותיקן ועשה ספרים הרבה, קצתם שלח אלי על האניה ע"י ר' ברוך שנשללו בתוך שלל האניה, ובכתב אשר שלח אלי הודיעני מחידושים רבים אשר חדש על בית יוסף כולו, ותשובות שאלות כמות גדול וכתב כי ישלחם אלי וכו'. אין בית וכפר אשר אין שם ספריו. לא היה חכם בצפת או בארץ ישראל כי אם בכל הארץ וכו'. ואשביחנו בתואר אחד כולל כל השלמות, שהרבה להריץ תורה והעמיד תלמידים על כל בני דורו ודורות רבים קודמים אליו וכו' ואב בית דין ושקול כנגד סנהדרין וכו' עכ"ד.

[אוצר הגדולים, חלק ד', בערכו]

הבית יוסף, הרמ"ק האריז"ל – ממש מלאכי ה' צבאות

מתוך מכתבו של השל"ה הקדוש אל משפחתו בחו"ל: אודיע לכם קדושת הארץ בכאן צפת טוב"ב... והנה שלשה אלה קדושי עליון חיו בזמן אחד, מהר"י קארו ז"ל [הבית יוסף] ומהר"ם קורדוארי ז"ל [הרמ"ק] ומהר"י לוריא ז"ל [האריז"ל], והיו ממש מלאכי ה' צבאות, נתגלו עליהם מגידיים משייבת נביאים, ומשייבת תנאים וגם אליהו ז"ל, ונקברים יחד כמו סגול על בית הקברות ונשקתי קבריהם. והנה אודיע אתכם, שביום ה' פרשת חיי שרה הלכתי על בית הקברות הקדוש אשר בה, והיא קודש קדשים, מי יוכל לשער ולספר הקדושות למאות ולאלפים קדושים משרתי עליון מקדמאי ובתראי מנביאים ותנאים..."

[אגרות ארץ ישראל, עמוד 217]

אחר שהטרחת והוצאת לאור הענין – עתה כל חכם יכול להבינו

מסופר שמר"ן הקדוש ז"ל הוקשה לו בבית מדרשו לשון הרמב"ם קשה מאד והיו כמה ימים שלא מצאו ישוב. ולילה א' באשמורת מר"ן הקדוש היה מעיין הרבה ובא לדעתו ישוב נכון ושמח הרבה, ולמחר בשייבה אמר "אמש זיכני ה' ואמרת ישוב לדברי הרמב"ם". נענה תלמיד אחד רך בשנים ואמר אם יותן לי רשות אומר אני מה שעיינתי ואמר לו הרשות נתונה ואמר לו הת"ח הדרך כמות שהוא, אמר לו מר"ן ברוך אתה לשמים שזה הדרך שאמרת והוא האמת, ושמחו כל השומעים אך מר"ן ז"ל

נצטער שכל מה שטרח הוא ז"ל - אותו הת"ח אמר בנקל. אמר לו המגיד: אל תצטער שאתה זכית לטרוח מאד ועי"ז כיונת אל האמת ועד אותו היום לא היה שום חכם שעמד בסוד דברי הרמב"ם ז"ל, אך אחר שהטרחת והוצאת לאור הענין - עתה כל חכם יכול להבינו. וכיון שהיית נושא ונותן וחוזר על הדרך שאמרת, הת"ח ההוא קלטו מן האויר.

[חומת אבן, משלי ג']

הסודות שגילה הבית יוסף אחר פטירתו

ראה זה חדש סודות שגילה מרן ז"ל אחר פטירתו בחלום לאדם גדול אחד, הביאו הגאון החסיד בעל של"ה בספרו שער השמים בפירושו וכונות הקדושה. וריש הקונטרס מתחיל כן: "ליל הששי בשבת, באחד לחדש חשון שנת השס"ה ליצירה פה צפת, ראיתי בחלומי למוריני הרב כמהר"ר יוסף קארו זצוק"ל יושב על כסא חשוב מאד ופניו מאירים כזהר הרקיע והיו שם חכמים רבני עולם לאין מספר. הכרתי הרבה ביניהם הנגיד כמהר"ר יצחק הכהן שולל ולרבינו כמהר"ר יעקב בי רב וכו' והיה החכם רבי יוסף קאראומר קדוש קדוש זה הקב"ה וכו' ע"ש באורך.

[שם הגדולים, ערך רבי יוסף קארו]

הבית יוסף מפריש יהודי מאיסור כלאי בהמה

שמעתי מחכם אחד שראה שהרב הגדול בדורנו מהר"ר יוסף קארו זללה"ה שפעם אחת שהיו בכפר וראה יהודי מושך ברסן הסוס ואחורי הסוס חמור קשור בחבל במרדעת הסוס, וקרא וגער ונזף ביהודי עד שהתיר חבל החמור מעל הסוס, והורה לו שימשוך או ינהיג שניהם בלי קשירה כדעת רבנו יונה וגם כדעת הרמב"ם כיון דלא היו נושאים משא אחד בין שניהם.

[חרדים, פרק כ"ט]

כיצד הצטער הבית יוסף על פירצות הדור

מצאתי בהקדמת ספר יין המשומר למהר"ן שפירא אגרת שכתב מרן הבית יוסף לאיטאליא בשנת שכ"ז וראיתי כי טוב להעתיקה כאן וז"ל: "שמעתי דיבת רבים מגור מסביב כי בקצת קהלות ישראל. עמהם חכמה ודעת וריאת ה' נוהגים קצת מהמון העם קולא בקצת מצות לא תעשה. ואשתומם על השמועה לא טובה קרעתי מעילי. מרטי זקני. נפלתי על פני. בכיתי לקושי עם בני ישראל... דברי המעטיר בשלום כל קהילות ישראל. הצעיר והעלוב יוסף קארו".

[ארץ חיים, לר' חיים סתהון, יורה דעה סימן קכ"ג ס"א]

סייעתא דשמיא כפסקין

כתב מרן הבית יוסף: ראיתי מה שכתב החכם הר"ר משה מטראני יצ"ו לחלוק עלי במה שזה כמה ימים שאסרתי בהמות הנמצאות לקיות במעיהן ואומרים שהוא מצד עשב אחד שאוכלות ומתות... אחר הדברים האלה בראות הקצבים שיש מי שמתיר ותוקע עצמו בדבר, לא נתקבלו דברי והאכילו מהבהמות הנזכרות, ויד ה' היתה בעם, וחלו כמה וכמה מהאוכלים מהבהמות ההם מהחולי ההוא בעצמו שהיה לבהמות הנזכרות, כי היה להם שלשול דם, ומתו בעוונות עשרה נפשות והנשארים הגיעו לנקודת המות. וכראות החכם כי כן חזר החכם הנזכר והודה לדברי, והסכמנו לאסור כל בהמה הנמצא לקות במעיה כל שהוא, וכן פשט המנהג כמה שנים וכתבתי זה להיות מזכרת... נאם הצעיר יוסף קארו.

[שו"ת אבקת רוכל, סימן רי"ג]

זיכנו בוראנו ונשמע את קול המדבר כפי החסיד נר"ו

דבריו הידועים של השל"ה הקדוש לגבי ליל שבועות: "ולהראות גדולת מעלת זאת הלילה, איך שחביב לפני הקב"ה לבלתי נדום רגע אחת מדביקות התורה וכו', אכתוב לכם מעשה שאירע קרוב לזמנינו והועתק מכתב המקובל הר"ר שלמה הלוי אלקביץ שהיה מתחבר בבית של רבינו בית יוסף והופיע עליו רוח הקודש. וזה נוסח הכתב: דעו לכם כי הסכמנו החסיד נר"ו [רביסוף קארו] ואני עבדו ועבדיכם מהחברים, לעמוד על נפשינו ליל שבועות ולגדד שינה מעינינו. ותודה לאל כן עלה בידנו כי לא הפסקנו רגע, רק אשר תשמעו ותחי נפשכם. וזהו הסדר שתקנתי וסדרתי בלילה ההוא וכו'... ובעת שהתחלנו ללמוד המשנה ולמדנו שתי מסכתות, זיכנו בוראנו ונשמע את קול המדבר כפי החסיד נר"ו, קול גדול בחיתוך אותיות, וכל השכנים היו שומעים ולא מבינים. והיה הנעימות רב, והקול הולך וחזק, ונפלנו על פנינו ולא היה רוח באיש לישא עיניו ופניו לראות מרוב המורא. והדיבור ההוא מדבר עמנו והתחיל ואמר: שמעו ידידי המהדרים מן המהדרים, ידידי אהובי שלום לכם, אשריכם ואשרי יולדתכם, אשריכם בעולם הזה אשריכם בעולם הבא, אשר שמתם על נפשכם לעטרני בלילה הזה, אשר זה כמה שנים נפלה עטרת ראשי וכו'. ע"ש באורך.

[של"ה, מסכת שבועות, פרק נר מצוה]

הרשב"י מתגלה בחלום למרן הבית יוסף

מרן הבית יוסף ובית דינו ראו בשעתו כי המחולות בל"ג בעומר במירון גרמו למכשולות והסכימו לבטל את המחולות אולם עקב מעשה שהיה חזרו בהם. וכך כותב החיד"א שהיתה הסכמה: "שלא יעשו ישראל הערביים [המוסערתבים] מחול בל"ג לעומר על ציון הרשב"י... ונראה למרן ובית דינו שהוא ח"ו זלזול שאוכלים ומרקדים. ונכתבה ההסכמה ולא נחתמה. בלילה חלם מרן עם הרשב"י ואמר לו שתבא מגפה גדולה בעבור זו ההסכמה, כי רצונו שישמחו בהלולא, ולמחר קרע ההסכמה".

[ספר החיד"א, זכרון מעשיות נוסים]

שבחי האריז"ל מפה קרשו של הבית יוסף

מדברי רבי שלמה שלומל חתן רבי ישראל סרוק: ואני הצעיר שלמה מעיד שדברתי עם אלמנתו של רבי יוסף קארו ז"ל, וסיפרה לי שמהר"ר יוסף קארו היה לו בן נחמד, ושידך אותו עם בתו של האר"י ז"ל, והלך מהר"ר יוסף קארו עם בנו לסעודת אירוסין לביתו של האר"י ז"ל, כיון שחזר אמר מהר"ר יוסף קארו לאשתו, אשתי אשתי, מה אומר לך או מה אספר מהרזים ומהטעמי תורה והמצוה, וכמה ידיעה הרווחתי עתה בזה הסעודה מפה הקדוש של רבי יצחק אשכנזי, היכן הוא כח ביד שום מלאך לידע מה שידע הוא, אין זה כי אם נשמה אחת מהנביאים הראשונים, שאפילו תנא אינו יכול לומר מה שאמר הוא, אבל אני מפחד עליו בעוונותינו הרבים מאד, שזה הדור הגרוע לא יכול לסבול רוב קדושתו, ויוקח ויאבד מהם בקצור שנים בעוונות, וכן היה.

[האר"י גוריו, באספקלריה הר"ש שלומל, עמוד ס"ב, הוצאת "אהבת

שלום" ירושלים תשנ"ח]

מעלת ספריו, הבית יוסף והשלחן ערוך

אין ספק כי הכל בכתב מיד ה'

מדברי רבי יהונתן אייבשיץ: ...קיימו וקבלו חכמי הדור לשמור ולעשות ככל האמור במטבע הקצר השלחן ערוך והגהות הרמ"א. ולדעתי אין ספק כי הכל בכתב מיד ה' השכיל על ידם, כי קושיות רבות שהקשו עליהם האחרונים, ותרצו בדרך חריף ועמוק, וכמו כן כללו במתקן ובקוצר לשונם דינים הרבה, ובאין ספק שלא כווננו לכל הדינים ההם, כי איך היה אפשר זה לרב המלאכה מלאכת שמים שהיה עליהם, ומי הוא הגבר אשר יעשה חבור על כל התורה לקוח מכל דברי הראשונים והאחרונים ולא יכבד עליו המלאכה מלאכת שמים, ורק רוח ה' נוססה בקרבם, להיות לשונם מכוון להלכה בלי כונת הכותב, וחפץ ה' בידם הצליח, ולכן ח"ו לומר 'קים לי' נגד הכרעת המחבר והרמ"א.

[אורים ותומים, בדיני טענות קים לי. בקצור תקפו כהן, סוף סימן קכ"ג-קכ"ד]

הבית יוסף זכה לחיבורו יותר מכל חכמי דורו – מפני ענותנותו היתרה

שם הספר "בית יוסף" נאמר לו ע"י המגיד ההוא, שאמר תקרא חבורך בית יוסף או שלחן ערוך ע"ש בספר המגיד. ודע שקבלתי מאדם גדול בחכמה ויראה שקיבל מרב גדול שקיבל מזקנים שנתגלה בדור מרן ז"ל שהיו הרמ"ק והאר"י וכל קדושים עמהם סיעת"א דשמיא, שישיראל לפי הדור היו צריכים לספר זה שיקבץ כל הדינים ויגלה שרשיהם לאסוקי שמעתתא אליבא דהילכתא, ובאותו הדור היו נמצאים שלשה רבנים ראויים לזה, והם הרב מהר"ר יוסף טייטלבוים והרב מרן מהריב"ל וכל אחד מהם היה ראוי למלאכה זו. והסכימו מן השמים ונתתן דת ע"י מרן הקדוש מפני ענותנותו היתרה וכאשר נראה מספריו הקדושים.

[שם הגדולים, ערך בית יוסף]

כלי לימוד הבית יוסף – סופו לחזור בגלגול

אמר המקובל רבי מרדכי שרעבי לבאי בית מדרשו: מי שלא לומד כל ארבעה טורים עם "בית יוסף" סופו לחזור בגלגול בר מינן.

[דרך צדיקים, ס"ב במ" 96]

לימוד הבית יוסף ביומא דהילולא דליה

בהקדמה לספר "ערוגת הבשם" ח"ב על התורה מאת רבי משה גרינוואלד אבד"ק חוסט - מספר בנו, שאור ליום ארבעה עשר אחר בדיקות חמץ מוטה על צדו בערשו ישב ללימודו עד סמוך לחצות לילה, וכאשר סיים לימודו והלך לישן ולפשוט את בגדיו, פתח פיו קדשו ואמר: כמעט קט שכחתי ואנכי השתא אשתלאי כי היום הוא יומא דהלולא של מרן הבית יוסף זי"ע, ומהנכון והישר ללמוד כעת מעט טור ובית יוסף ולבש את בגדיו וחזר לחדר הוראתו בקדושה ולמד עוד משך שעה ומחצה טור ובית יוסף הלכות פסח מתוך יסורים גדולים ונוראים במסירת נפש.

המגיד ביקש מהבית יוסף שיהיה זיזי שלא יקדמו הרמ"א

מדברי רבי אפרים זלמן מרגליות: ומרגלל בפי העולם כי המגיד אמר להבית יוסף שיהיה זיזי להדפיס חיבור הבית יוסף שלא יקדמו אחר במדינות פולין ק"ק קראקא שמחבר על דרך זה [כוונתו לרמ"א]. והנה חיבור הבית יוסף נדפס ראשון בסיבינטא שנת שי"ג ובוודאי כי תיכף כשיצא לאור נתפשט בכל העולם ובפרט בק"ק קראקא שהיתה אז מטרופולין ושרתי במדינות ובוודאי שהגיע בשנה ההיא לשם.

[מעלות היוחסין, עמ' י"ח]

טעם קריאת השם "בית יוסף"

מדברי רבי יוסף קארו בהקדמתו לספרו "בית יוסף" על הטור: על כן קראתיו "בית יוסף", כי כשם שמבית יוסף נזונוי הכל מזון הגוף, כך יהיו נזונוי מספר זה מזון הנפש. ועוד טעם שני, כי זה חלקי מכל עמלי והוא ביתי בעולם הזה ובעולם הבא.

בטור ובית יוסף יש כל מיני רפואות

מדברי רבי שלום מרדכי אבד"ק ברעזאן בעל שו"ת מהרש"ם: שמעתי כי פעם אחת היה לבנו [של ר' שלום מבעלזא] הגה"ק מהר"י זי"ע חולי קדחת ר"ל... ואמר ר' שלום כי בטור ובית יוסף יש כל מיני רפואות, ויש סימן אחד המסוגל שאם לומד סימן זה אז יש בכוחו לגרש מחלה הנ"ל. וזה זמן רב לא למד סימן זה וחזר ולמדו ואז אמרו לו כדרכו ותיכף פסקה המחלה.

[דברי יצחק, אות מ' בהגה"ה]

הגר"ש ואזנר מעיד מפי החזון"א שזכה בזכות לימוד הטור ובית יוסף

מדברי מרן הגר"ש הלוי ואזנר ז"ל: פעם אמר לי גאון ישראל החזון איש זי"ע באחד משיחותיו אתי כי בנעוריו למד הרבה טור ובית יוסף והיו חבריו מלעיגים עליו ואמרו שיהיה מלמד תינוקות וסיים ואמר ב"ה כי נעשיתי מה שנעשיתי.

[שו"ת שבת הלוי, ח"ב י"ד סימן ג"ז]

לימוד הבית יוסף – סגולה לאריכות ימים

סיפר (רבי מרדכי חיים מסלאנים) שמרן הבית יוסף בא בחלום אל הרב דצפת הגה"צ רבי שמואל העליר זצ"ל, ואמר לו שהלימוד בספרו "בית יוסף" סגולה היא לאריכות ימים.

[מאמר מרדכי, ח"א עמ' ל"א אות קי"ד]

התחרט שלא התאמץ לקיים בקשת הבית יוסף בחלום

רבי משולם איגרא אמר לפני פטירתו: היות כמה פעמים בא אליו מרן הבית יוסף ז"ל לבקשו שילמוד את ספרו הבית יוסף, והוא היה חפץ ללמוד, אבל לא היה יכול מפני שהיה נראה אצלו לאיבוד זמן, כי הכל היה בזכרונו כל המקורים לש"ס ופוסקים. ואמר שמתחרט על שלא התאמץ לדחוק את עצמו לעשות רצון הבית יוסף ז"ל וללמוד כי אז היתה זאת לו סגולה לאריכות ימים.

[אהל נפתלי, עמ' 94 אות ר"ח]

גילוי משמים שילמדו דווקא הבית יוסף

סיפר לי הרב מה"ר ישעיה אשר זעליג מרגליות שליט"א ששמע מפי קודש הסבא קדישא המפורסם מה"ר רבי שלמה אליעזר אלפאנדארי זצוק"ל, שבעת שמרן הקדוש ה"ר יוסף קארו זצוק"ל הדפיס ספרו "בית יוסף" על הטורים, הרב מהריב"ל [-רבי יוסף בן לב] שהיה רב בשאלוניקי. עשה חרם ששום איש לא יביא לעירו את ספרי הטורים עם הבית יוסף, לפי שקודם שיצא הבית יוסף כל מי שרצה ללמוד ספרי הטורים היה מוכרח להתמיד ולהשקיד על הש"ס עד שיהא בקי למצוא מקור של הטורים בש"ס, ועל ידי שילמדו בבית יוסף שם ימצאו המקורים בש"ס בלי יגיעה, ועי"ז יתמעט הלימוד בש"ס. לפיכך אסר להביא לעירו הטורים עם הבית יוסף.

והוא המהריב"ל בעצמו היה לו קביעות ללמוד עם תלמידיו הגאונים בישיבה שלו בכל יום שיעור "הטורים". וכך היה הסדר השיעור הזה, כי כל אחד מתלמידיו של השיעור הזה, מלבד שהיה צריך להיות בקי ושקדן בש"ס, היה צריך להיות בקי במסכת אחד מיוחד ולא היה קורא לתלמיד בשמו אלא "מסכת פלוני". וכל תלמיד מן התלמידים של שיעור הזה היה מנסה אותם טרם נכנסו לשיעור הזה, ואחר שקבלו היה מנחה בשם מסכת פלונית. וכה דרכו היה בקדש של מהריב"ל בשיעור הזה של "הטורים", הרב מהריב"ל למד לפני התלמידים גוף הטור. ובכל ענין קרא לתלמיד "מסכת

פלוני" אמור המקור. ואם אותו תלמיד לא היה יודע להשיב תיכף על אתר המקור בש"ס בגמרא פלוני של זה ההלכה. היה מוציאו מן השיעור הזה עד שהיה חוזר על המסכת הזאת ועמד עוד הפעם בנסייון לפני הרב המהריב"ל. לפיכך לא הסכים ולא רצה שיבוא אפילו לאחד בעיר ספרי הטורים עם הבית יוסף שלא יתמעט הבקיות בישיבתו בתלמידים.

פעם אחת קרה שהרב המהריב"ל למד את השיעור לפני תלמידיו, והגיע לאיזו הלכה וכדרכו שאל להתלמיד מסכת פלוני, והוא לא השיב. חכה מעט ושאלהו עוד הפעם ואותו תלמיד לא השיב. חכה עוד מעט ושאלהו פעם השלישית ולא השיב. להתלמידים היה זאת דבר פלא, כי דרכו היה אם התלמיד לא השיב תיכף שאל לתלמידים האחרים עד שאמרו אחד מהם המקור. ועתה שאל שלשה פעמים לאותו התלמיד.

אח"כ חיכה הרב מהריב"ל איזו רגעים ושאל להתלמידים מי מכם יודע המקור של הלכה זו בש"ס ומכולם נעלם ולא השיבו לו. נתלבן פניו של הרב מהריב"ל והניח ראשו בין ברכיו זמן מה וקם ואמר "תלמידי היקרים! דעו שאתה אני רואה אשר משמים רוצים שנלמוד בהבית יוסף הקדוש!" והתיר את האיסור החרם. ושלח שליח מיוחד לקושטא להביא את ספרי הטורים עם הבית יוסף ואמר כי הסכימו עליו משמים, ועי"ז נתנם ונעלם מאנתו כולנו יחדיו מקור הלכה בש"ס.

[אוצר הסיפורים, חלק שני אות א']

כל היראת שמים – מחמת התמדתו בלימוד טור ובית יוסף

שמעתי בשם אדמו"ר (רבי שלום) מבעלזא זללה"ה שאמר שכל היראת שמים שלו הושפע עליו מחמת התמדתו בלימוד הטורים עם פירוש הבית יוסף, ובפרטות בלמדו טור אורח חיים היה שואב יראת שמים במדה דגושה, כן הוגד לי מאנשי אמות.

[דברי יצחק, אות מ']

מדוע סדר השלחן ערוך אינו מתחיל בחושן משפט

אמר [רבינו יואל טייטלבוים מסאטמאר]: הנה הדבר פלא. קבלת התורה הוא בפרשת יתרו, ומיד אחר פרשה זו מתחיל תורתנו הקדושה "ואלה המשפטים" - היינו דינים הנוגעים בין אדם לחבירו, דיני נזיקין, חבלות, שומרים וכו'. אם כן נשאלת השאלה, מדוע סידר מרן הבית יוסף את ארבע שלחנו הטהור בצורה, שחלק "חושן משפט" הוא לאחרונה, הלא היה מהראוי לסדר את חלק "חושן משפט" לראשון מארבע חלקי השלחן ערוך, כי הרי כן הוא הסדר בתורתנו הקדושה, כי מיד אחר קבלת התורה פותח "ואלה המשפטים".

רבינו מותיב ואיהו מפרק. הרים קולו, ונשמע קולו בבואו אל הקודש ליישב דרכו של מרן הבית יוסף וכה דברו: שהבית יוסף סידר כן בכוונה עמוקה. כי בשלחן ערוך חושן משפט בתחילת הלכות דיינים (סימן י"ב) פוסק "מצוה לומר לבעלי דינים בתחילה, הדין אתם רוצים או הפשרה וכו' וכל בית דין שעושה פשרה הרי זה משובח". על כן הבית יוסף שיכל את ידיו וסידר חלק חושן משפט במקום הרביעי של ארבע חלקי שלחן ערוך, כי אלו היה מסדרו בחלק הראשון היו טועים וחושבים שבכל ד' חלקי שלחן ערוך "מצוה לפשר". אבל לא כן הדבר, כי בכל דיני השלחן ערוך אי אפשר לפשר. אין פשרות, אין ויתורים. כי כל הדינים קשורים למצות התורה, ובקיום המצות אין מקום לפשרות רק צריך לקיימם כאשר קבעו חז"ל והפוסקים ביתד שלא תמוט. אבל חלק חושן משפט הוא קובע הדינים שבין אדם לחבית, עניני כספים - בזה יכול האדם לוותר ולהתפשר, אדרבה מצוה להתפשר בכדי להימנע ממחלוקות.

[זכור ימות עולם, חלק ד' עמ' ג'ז]

נלקט מתוך הספרים "רבנן קדיש" ו"אמרי ספר" מהרה"ח ר' יעקב שלמה תפלינסקי שליט"א

הגלגול ספירת העומר

נערך ע"י הרב ר' משה בהר"ק בראנדסארפער שליט"א

מצות ספירת ימים ושבועות

דילג יום אחד בספירה

נחלקו הגאונים אם מי ששכח לספור יום אחד יכול להמשיך ולספור בברכה - לדעת בעל הלכות גדולות אם חיסר יום אחד מימי הספירה הפסיד המצוה שאין כאן 'תמימות', ולדעת רוב הראשונים דין 'תמימות' הוא על כל יום בנפרד שבכל יום חייב לספור מבערב, אבל אין לכל החמישים יום ביחד דין אחד, ואם לא ספר ביום זה יכול לספור למחרת בברכה (תוס' מנחות סו. ד"ה זכר טור). ולמעשה פסקו השולחן ערוך (ס"ו) ונושאי כליו שצריך להמשיך לספור בלי ברכה דספק ברכות להקל, אלא אם כן הצטרף עוד ספק דהוי ספק ספיקא, ממשיך לספור בברכה.

ובשו"ת דברי משה להגאון רבי משה הלברשטאם ז"ל חבר הבד"ץ (ס"ו) כתב ששמע כמה פעמים מהגאב"ד הרמ"א פריינד ז"ל שמקובל בידו בשם הרה"ק בעל הדברי חיים מצאנז ז"ע שהורה להלכה למעשה שיכול להמשיך לספור בברכה גם אם דילג יום אחד. וכן הוא דעת הגה"ק מקומארנא (אוצר החיים פ"א אהור מצוה טז). וכן שמעתי בשם אב"ד ז"ל בעל הקנה בושם שהורה בפרטות לשואל אחד שיכול להמשיך לספור בברכה. ומכל מקום נראה שאין לזוז מסתימת הפוסקים ללא הוראת חכם. **ובשו"ת שבט הלוי** (ח"ג סי' צ"ד) להקל על פי זה במקום שיש כבוד התורה וכבוד הציבור.

זמן ספירת העומר

לכתחילה יש להקדים לספור ספירת העומר בתחילת הלילה תיכף לאחר צאת הכוכבים, שנאמר 'שבע שבתות תמימות תהיינה', ודרשו חז"ל שצריך שיהא ספירה על יממה שלימה, ואם סופר באמצע היממה הרי חסר חלק מהיום שלא ספר. ובדיעבד, כל שסופר במשך הלילה הרי הוא סופר בברכה. אבל אם התעכב ולא ספר כלילה ונזכר ביום, סופר בלי ברכה, שיש אומרים שאם נקצר העומר ביום פסול, דכיון שחסר כל הלילה יש חסרון ניכר ביום ואין כאן 'תמימות' (ס"ל תפס ס"א טו).

אבל אין לספור ספירת העומר קודם צאת הכוכבים. ובדיעבד אם ספר קודם, יחזור ויספור בלי ברכה לאחר צאת הכוכבים (ש"ע ונו"כ ס"ב).

מה קודם ספירה או מעריב

נוהגים לספור אחר תפילת ערבית, דתדיר ואינו תדיר תדיר קודם. ואף שאנו מתפללים מעריב רק לאחר צאת הכוכבים ונמצא שהספירה הוא מאוחר קצת, כיון שסופרים מיהא בתחילת הלילה אין בזה חסרון של 'תמימות', כיון שיש כנגד זה המעלה של תדיר. וכן מי שיש לו מנין קבוע שקורא קריאת שמע ומתפלל מעריב תמיד מאוחר יותר, כי בשעת צאת הכוכבים הוא באמצע לימוד או עבודה, יכול להמתין לספור עד אחר תפילת מעריב. אבל מי שיכול להתפלל ולספור תיכף, אין לו להתעכב כדי לקיים 'תמימות' בשלימות, ואפילו בכל ימות השנה מצוה לקרות קריאת שמע ולהתפלל מעריב תיכף בתחילת הזמן (ע"י ביה"ל ס"א ד"ה אחר ונא"מ ח"ד סי' צט).

מי שאין לו מספיק זמן להתפלל מעריב בשעת צאת הכוכבים, אבל יש לו כמה רגעים לספור ספירת העומר וזה יספיק לו לקיים המצוה כתיקונה, אין לו להמתין לספור עד לאחר מעריב, דכיון שאינו יכול כרגע להתפלל מעריב אין לו דין קדימה, ועדיף שיספור ספירת העומר לקיים הדין של 'תמימות'. אבל זהו דוקא במקרה מיוחד שיש לו סיבה מיוחדת שאינו יכול להתפלל כרגע, אבל אין לעשות כן דבר יום ביומו לספור לפני מעריב, שאם לא יהיה לו שעה קבועה לספור ספירת העומר עלול לשכוח (ע"י שה"ח ח"ו סי' נג).

כתבו שיש חילוק בזמן הזה בין ימים לשבועות. ויש אומרים דבזמן הזה שניהם מן התורה, ויש אומרים דבזמן הזה שניהם הוא רק זכר למקדש (ע"י באו"ה ס' תפס ס"א ד"ה לספור ושעה"צ ס"ט). ולשיטתם עיקר המצוה של ספירת שבועות הוא רק בסוף השבוע, אבל באמצע ימי השבוע אין צורך למנות ולהזכיר שבוע כלל. וכן כתב הטור בשם ראב"ה (ס"ל תקכו).

מנהגינו לספור תמיד ימים ושבועות

למעשה נפסק בשולחן ערוך (ס"א) שאנו נוהגים ככל השיטות, וסופרים תמיד הימים והשבועות; גם בסוף השבוע אומרים 'היום שבעה ימים שהם שבוע אחד', וגם באמצע השבוע השני אומרים 'היום שמונה ימים שהם שבוע אחד ויום אחד'.

מנה רק ימים בסוף השבוע

הטועה בסוף השבוע ולא מנה רק ימים ולא שבועות, שאמר ביום השביעי 'היום שבעה ימים לעומר' ותו לא - לשיטת רבינו ירוחם יצא, דהרי לשיטתו בזמן הזה אין חיוב לספור רק ימים ואין צורך כלל להזכיר שבועות. אבל לשיטת שאר הראשונים שלא חילקו בזה, אפשר שלא יצא. וכל שכן לשיטת רבינו אפרים שלא יצא, שלא ספר חשבון השבועות. וגם הרה"מ"ם אפשר שלא יצא, כיון שלא הזכיר הפרט מן הכלל. **ובמגן אברהם** (סק"ד) פסק שיצא, אבל **במשנה ברורה** (סק"ז ושעה"צ ס"ט) הרבה לתמוה עליו, ופסק שצריך לחזור ולמנות בלא ברכה, וכן פסק בשולחן ערוך הרב (ס"ו).

מנה רק ימים באמצע שבוע

העומד באמצע ימי השבוע וטעה ולא מנה רק ימים, שאמר ביום השמיני 'היום שמונה ימים לעומר' ותו לא - פסק **המשנה ברורה** (סק"ט) שיצא ואין צריך לחזור ולמנות, דגם לדעת הראב"ה יצא, דכיון שאינו עומד בסוף השבוע אין מצוה להזכיר שבועות. אכן לפי מה שכתבנו זהו רק לדעת האומרים דספירת הימים וספירת שבועות הם ב' מצוות, אבל לדעת רבינו אפרים והרה"מ"ם שהוא מצוה אחת, צריך להזכיר שבועות גם באמצע השבועות כמו שאנו נוהגים לספור. ולכן נראה דבמקום שאפשר, יחזור ויספור כנוסח הרגיל בלי ברכה.

מנה רק שבועות בסוף השבוע

מי שעומד בסוף השבוע וטעה ולא מנה רק שבועות, שאמר 'היום שבוע אחד לעומר' ולא אמר 'היום שבעה ימים' - לדעת הראב"ה ורבינו ירוחם לא יצא מצות ספירת הימים, ואפשר דגם לדעת הרה"מ"ם לא יצא, כיון שלא פרט את הפרט מן הכלל, אבל לדעת רבינו אפרים יצא כיון שמנה הכלל. ולמעשה פסק **המשנה ברורה** (סק"ז) שלא יצא, אמנם **בכף החיים** (סק"ג) כתב שיחזור ויספור בלי ברכה.

מנה רק שבועות באמצע השבוע

העומד באמצע ימי השבוע וטעה ולא מנה רק שבועות, שאמר 'היום שבוע אחד ויום אחד' ולא אמר 'היום שמונה ימים'. פסקו **המגן אברהם** (סק"ד) ו**משנה ברורה** (סק"ט ושעה"צ ס"א) וביה"ל ס"ח ד"ה יספור) שיצא ואין צריך לחזור ולספור. וטעמם, שאף שלא הזכיר מנין הימים, כיון שספר את היום הזה לעצמו כמו שהוא יצא, ולא גרע ממי שאמר 'היום תשע חסר אחת' שיצא כיון שמנה את היום לעצמו (ע"י ש"ס ס"א). ואף לדעת רבינו ירוחם והראב"ה שיש מצוה מיוחדת למנות ימים מלבד השבועות, היינו שיש למנות כל יום כדבר לעצמו, אבל אין צורך להזכיר בפירוש באיזה יום הוא עומד לפי מספר הימים, ויש לומר דגם הרה"מ"ם יוצא בזה.

במצות ספירת העומר נאמרו בתורה ב' דברים: מצוה לספור 'ימים' שנאמר 'תספרו חמשים יום', ומצוה לספור 'שבועות' שנאמר 'שבעה שבועות תספור לך'. וכן אמרו בגמרא (מנחות טו.) 'אמר אביי מצוה למימני יומי ומצוה למימני שבועי'. ומצינו בראשונים כמה שיטות בזה:

שיטת הרה"מ"ם - לספור הפרט מן הכלל

שיטת הרה"מ"ם (עשה קסא והל' תמיד ומוספין פ"ז הכ"ב) שבעצם יש רק מצוה אחת של ספירת העומר, למנות ימים עם שבועות. וביאר בכוננת התורה, שיש כמה סוגי מספרים עגולים: רגעים, שעות, ימים, חדשים, שנים, שמיטות, ויובלות. ואילו היה המצוה לספור על פי השעה, היה בכל שעה מצוה מיוחדת למנות, ואילו היה המצוה לספור על פי השנים היה בכל שנה מצוה מיוחדת למנות. אבל כאן המצוה היא לספור על פי היום, ולכן חוזר ונשנה המצוה בכל יום. ואין מצוה מיוחדת לספור על פי שבוע, שאם כן היינו צריכים לספור השבועות רק פעם אחת בשבוע ולא בכל יום ויום, אבל באמת שכאן המצוה היא רק לספור מ"ט יום בכל יום ויום, אלא שציוותה התורה לכלול מספר חשבון הימים עם חשבון השבועות, ולכן אנו מזכירין בכל יום לומר שהם כך וכך שבועות, שהמצוה היא לפרט הפרט מן הכלל.

שיטת רבינו אפרים - לספור הפרט עד שבא לכלל

גם שיטת רבינו אפרים מבעלי התוספות (מובא ביראים ס' רסא ואור זרוע ס' שכת משמו. ומובא גם בטור) הוא דספירת הימים וספירת השבועות היא מצוה אחת, אבל הוא אינו מפרש שהמצוה היא לספור הפרט מן הכלל, רק מפרש שיש חיוב לספור את הפרט עד שיבוא לכלל, ולאחר שבא לידי כלל מניח את הפרט וסופר את הכלל. והיינו, שהימים הם פרט מכלל השבוע, ועד שמגיע לידי שבוע שלם צריך להזכיר את הפרט, אבל לאחר שהגיע לכלל שבוע שוב אין צורך לפרט היום. ולדבריו נמצא שלאחר שהושלם שבוע אין צריך כבר להזכיר את הימים, וכשמגיע לשבעה ימים אומר רק 'היום שבוע אחד'. וכן ממשיך בשבוע השני 'היום שבוע אחד ויום אחד' או 'ושני ימים', ואינו אומר היום שמונה או תשעה ימים, שאין צריך למנות הימים לאחר סיום השבוע. ולהיפך, אם אמר רק 'היום שמונה ימים', לא עשה כהלכה דעיקר המצוה הוא בחשבון שבועות.

שיטת רבינו ירוחם - בזמן הזה רק ימים

אכן שיטת רבינו ירוחם (ח"א נ"ד ד לו:) דספירת ימים וספירת שבועות הם ב' מצוות, ולכן התקשה למה אין מברכים שתי ברכות על הספירה, אחת לימים ואחת לשבועות, כשם שמברכים שתי ברכות על תפילין של ראש ועל תפילין של יד. ומכאן זה חידוש, דמצות ספירת שבועות אינה נוהגת רק בזמן העומר, ובזמן הזה נוהג רק מצות ספירת הימים, דבפסוק של 'תספרו חמשים יום' לא זכר עומר, והפסוק של 'שבעה שבועות תספור לך' נאמר גבי עומר. וכתב, דלפיכך אין אנו סופרים ספירה מיוחדת לשבועות בסוף השבוע רק כוללים את מספר ימי השבוע עם מספר הימים ביחד, לפי שבזמן הזה אנו סופרים מספר השבועות רק כזכר למקדש, ונזכר דיעה זו גם במאירי (סוף פסחים) ובאגרות הרמ"ה.

שיטת הראב"ה - באמצע שבוע, ימים, בסוף שבוע, שבועות.

והנה כשיטת רבינו ירוחם, כך הוא שיטת רוב הראשונים, דמצות ספירת הימים והשבועות הם שתי מצוות, אלא שלא

'תענית הרוקה' לכפרת עוונות

המשך מעמוד ה'

החמיר ביותר, וכתב: הואיל והוא אדם חלש ומתמיד בתורה, לכן לא יתענה בקיץ בזמן החום בחודש תמוז, רק בערב ראש חודש, ובשאר ימי הקיץ יתענה בכל שבוע יום אחד, ובחודש אלול יתענה כל שבוע ב' או ג' פעמים, ובעש"ת יתענה כל יום, ובימי החורף מן תחילת חשון עד ראש חודש ניסן יתענה בכל שבוע שלשה ימים, ובתוכם יום אחד שלם לילה ויום. וכל זה יעשה משך ג' שנים רצופים.

הבעל התניא מקיל לפדות התענית

הרב בעל התניא הקיל יותר מזה, וכתב כי בדורותינו אלה שריבוי הצומות מזיק, אסור להרבות בתעניות אפילו על כריתות ומיתות בית-דין, רק יש להרבות בצדקה, שיפדה עבור כל יום תענית של תשובה ערך ח"י פשיטין ג' פעמים. ומכל מקום כתב שכל בעל נפש יחמיר על עצמו להשלים פעם אחת במשך ימי חייו את מספר הצומות לכל עונן ועונן מעונות החמורים, ואין צריך שיהיו התעניות רצופים, ויכול לדחות לימים הקצרים בחורף למשך

חשבון של כמה שנים. ומבואר מדבריו דגם זה הוא רק לבעל נפש, אבל מייקר הדין אין חיוב להתענות כלל, ובפרט למי שמזיק לו התעניתים.

בזמנינו אין להתענות רק לפדות

גדולי הדור האחרון צידדו להקל ביותר בענין התעניות אפילו לחטאים גדולים מאוד. כי כפי האמור, תכלית התענית הוא לגרום להכנעת הלב, ודורות אלו רוב הלבבות שבורים ואין צורך להרבות בסיגופים כדי לשבר את הלב. ואדרבה, מרוב הצער עלולים הסיגופים בזמנינו להקשות על הלב ויצא השכר להפסד. ועוד, שרוב הנפשות ממילא הם כאובים בייסורי הנפש המכפרת כתענית. לכן צידדו שיש להקל לפדות את התעניתים בממון ובצדקה, ורק במקום שאפשר בנקל יש להתענות איזה פעם לזכרון הכנעת הלב.

וכך כתב הרה"ק מסאטמאר זיע"א בשו"ת דברי יואל (ח"א סי' ל) בסדר תשובה לחוטא שנשקע בחטאים, כי עיקר התשובה הוא חרטה גמורה

להאמין בתשובה

ויש להוסיף, כי המעיין בדרכי התשובה להרוקה ובספר ראשית חכמה יראה דהיסוד הראשון של תשובה הוא: להאמין בכח התשובה, שהקב"ה מקבל את החוזר בתשובה כפי המצב שהוא. ולכן מי שאינו רגוע בנפשו ואינו מאמין שהקב"ה מקבלו וחושב שהקב"ה יקבל אותו רק בתנאי שיתענה כמספר ימי צומות שאין ביכולתו לעשות, אין כאן התחלת תשובה.

קביעות ימי תשובה

לפי מה שנתבאר, היה עיקר סיבת הצומות כדי לקבוע ימים אלו כימי זעקה ווידי הכנעת הלב לתשובה, ולפי מספר ימי התשובה הנצרך קבעו את מספר ימי הצומות. ולכן נראה דאף שבזמנינו מקילים שאין צורך להתענות, מכל מקום צריכים לקבוע ימים או שעות למשך תקופה מסוימת לוידי ולתשובה ולהתבודדות בינו לבין קונו להכנעת הלב.

שלא ישוב עוד לכסלה, ולא ירבה בתעניתים וסיגופים רק יתענה כמה תעניתים כפי מה שיוכל לשער בכוחו, או בכמה תענית שעות. ויפדה התענית בממון ויתן סכום צדקה השווה דמי אכילתו של אותו יום. וכן כתבו בשו"ת ערוגות הבושם (ח"א סי' כ) ובשו"ת שרגא המאיר (ח"ג סי' נא) כי בדורות הללו, המעט חשוב לפני הש"ת כהרבה בימים קדמונים, וגם במקום שהחמירו הראשונים להתענות הרבה תעניתים די לנו ביום אחד.

וכך הורה למעשה אא"ז ז"ל בעל הקנה בושם (ח"ב סי' גב) שבזמנינו אין להחמיר בתעניות כלל, ומי שנשקע בחטאים, אז לאחר שמרגיש בנפשו שכבר יצא מזה יפדה שלשה פעמים את מספר ימי התענית על סוגי העבירות שנכשל בהם, והפדיון יהיה לפי ערך הממון שיש לו ולפי מה שהוא ביכולתו, ומן הראוי לפדות כל יום לפי ערך סכום מחיר האוכל שהיה עולה לו לכל יום ויום. וכעין זה כתב בשבט הלוי (י"ד סי' קפה).

אליבא דהלכתא

המשך מעמוד ה'

אכילת מצות כל שבעה

כשיטה זו הביא החתם סופר (שו"ת י"ד סי' קצא וחי' פסחים לה.) בשם החזקוני (שמות יב יח) דמה שאמרו שאין חובה לאכול מצה רק בלילה הראשונה, היינו שאינו נענש אם אינו אוכל מצה במשך ימי החג, אבל באמת יש מצוה בכל יום לאכול מצה.

נעשה שותף למעשה בראשית

יותר מזה כתב הרוקח (ס' רצא) בזה הלשון: "האוכל מצה כהלכתה שבעה ימים, כאילו נעשה שותף להקב"ה במעשה בראשית. דכתיב 'מצות יאכל את שבעת הימים', 'ימים' אין כתיב כאן, אלא 'שבעת הימים', [והם כנגד] שבעה ימי בראשית."

מי שאין אוכל מצה פוגם בכבוד החג

הגאון בעל המנחת אלעזר ממונקאטש בספרו ניומוקי אורח חיים (ס' תעה) יצא חוצץ נגד אלו המונעים עצמם מאכילת מצה כל שבעה, וכתב: "רע עלי המעשה המונעים מלאכול מצה כל

ימות הפסח, כי מלבד שפוגמים בכבוד חול המועד, עוד הם פוגמים בסעודות שבת ויום טוב. ואל תשיבני ממה שממענו שעשו כזה כמה צדיקים, שאם תראה איזה דבר אצל צדיק או אפילו רבך שהוא כנגד השולחן ערוך והתורה, לא תהרהר אחריו, אבל גם לא תעשה כמעשיו עד שתדע ותבין טעם ברור על פי התורה". וכתב שם שאלו שנהגו כן הוא לפי שבמקומם היה הרבה חששות באפיית מצות, על כן החמירו על עצמם, אבל לנו אין לנהוג כן.

מקור המנהג להוציא מהקראים

ובספר סגולות ישראל (מערכת מ אות פג) כתב שהמנהג שלא לאכול מצה כל שבעה התייסד במקומות של הקראים, לפי שהיו הקראים חולקים על דרשת חז"ל ואמרו שיש חובה לאכול מצה כל שבעה והיו מברכים 'על אכילת מצה' כל שבעה. וכדי להוציא מליבם נמנעו לאכול מצה, להורות שאין זה חובה ואין מברכים עליו.

אין לחשוש למנהג שלא לאכול מצה

מובא בשם הרה"ק בעל הדברי חיים מצאנז' זי"ע שהקפיד על אלו המונעים עצמם מלאכול מצה כל שבעה, והורה שלא לנהוג כן. גם בספר מעשה איש (ח"ד עמוד קלא) מסופר על אחד שהיה נוהג שלא לאכול מצה חוץ מהכזיתים משום חשש חמץ, ולעת זקנתו רצה להישאל על כך, ושאל להחזון איש כדת מה לעשות, והשיב לו שאין צריך להישאל, כי מקרא מפורש בתורה 'שבעת ימים תאכל מצות'. ע"כ.

ונראה דגם לדעת הפוסקים שאין באכילת מצה מצוה ממש, על כל פנים בודאי יש בזה חיוב מצוה. כמו שמצינו בגמרא בכמה מקומות שהאמוראים הקפידו לעשות בלשון שיצא מפי רבם 'הואיל ונפק מפומיה'. וכל שכן שיש לנו לחזור על מה שהוציאה התורה בלשון 'שבעת ימים תאכלו מצות'. ויותר מזה מצינו בחסידים הראשונים שהיו אווזים את לולביהם בידם כל היום גם לאחר שכבר קיימו את עצם המצוה.

לומוד
זה שאנו לומדים על שום מה?

על ידיו למוד פוסקים על ידיו זה המייסד והמייסד הנטוב בפרק ונתנו ונתנו ידנו בזה האופן וידנו שום מה כל מה הדין שיה עדי תפוז האדם.

חיוב נדר על כל מה אנו מצינים ללמוד בזה יום ויום שיש פוסקים ויא יעבי, ואמרי בשעת הדת כשאר לו פאק א שיה נדר. אי על כל מה על כל מה נדר איה שיה שיה ידיו בארץ מים שיה, אמרי במקום שאנו עיברו עם ספר למוד בלמוד ידיו, בארץ מים ידיו לא יא יום בני נדר שיה ידיו, ובשאר הימים כשאר שעת הדת וידו כסדר מה הארץ שיה ידיו, עדי שיש כל מה איה כי ידיו ויהיה כסדר, ובו יתקן כל מה ידיו ויהיה נדר בארץ מים ויהיה כל המים שיש על ידיו עיניו, כי על ידי למוד פוסקים נבררו הנטוב בפרק שיה כל מה כל המים (שירון סג)

דיינים | עדות | הלואה | טוה וטוה | נבית מלוא | נבית חוב
סדרותים | נבית חוב מנכסים משועבדים | אפתיקה |
העשה שליח לנבית חובו | הרשאה | ערב | חוקת מטלטלין |
חוקת הרהשת | נזמי שכנים | שותפים בהרע | הלואה
שותפות | מערערת | שותפים | שלוחין | טקה וטטר | אונא
ומטה שעת | מתנה | מתנת שכר מרע | אבדה ומציאה |
פריקה וטענה דינו הולכי דרכים | הפקר ונכסי הגר | נזלות |
אפטרופוס | פדיון | שומר שכר | אומנים | שוכר | חכירות
והבלות | שכירות פעילים | שאר | נגיבה | מילה | נזיקין |
נזקי טמון | חובל בחבירו

כל זה הוה שער נכ - 5 דקות ליום!

דעם עינינו לומוד

קהילת חסידי בוסלב
ע"ש רביה"ק מוהר"ן מברסלב זיע"א
בנשיאות הגה"צ ר' יעקב מאיר שכתער שליט"א

יום הירחונת תשפ"ב

ושם נעלה ונראה

הננו להודיע בזה כי בעז"ה כמדי חג נתאסף
מול מקום המקדש
להתפלל ולשפוך שיה שיקרב פוזרנו מבין הגוים
ולהחיש גאולתנו ופדות נפשנו
בראשות מוה"ר הגה"צ
רבי יעקב מאיר שכתער שליט"א

ביום שלישי ג' דחול המועד
בהר הצופים בשעה 12:30

כמבד רב
הנהלה

ג. ב. היות ויתבנו שניונים נא לעקוב אחרי ההודעות בקול אנ"ש
כמו"ב וידיעו בקו לגבי סדר הטיעות למעמד.

זעמיות רעבוב'ים לימוד

במיוחד שנה אספים את לקבל פני רבו רבול, בשנה זו נחזרו לישועה דבר, ה'הונס בלעזר
הויב והרמזי שולח עזרו הוסי משפט שני מנפוס ככל יום חוק ולא נעבר, ללקט מפתחים
ומעדים משולחו נגדה ובר יום בוינו, טוענות ויום זכו מעלו עולם הבא וכמאמר רב"ק כי
ליסוד הלכות הוא עיקר שגשגת עולם הבא (לקי"ט ב תנינא), וכל ידיעה חדיעה פמשפט
התורה הן מצוה שבין אדם לחברו הן מצוה שבין אדם לאדם לקונו הדיעה הווא בעצמה היא
הצולחת הנפש.

לרגל שמחת סיום שיעור אבן העזר

והתחלת שיעור הושע משפט

ביום ג' - ג' דחול'ים - בחגל השישי סיום תפילות ותפילות ה' השישי 2

- תפילת מנחה..... 4:45
- זמני התפילות..... 5:00
- דברי פסוקים..... 5:15
- רד"ק י"ג יב' ל'המנפוש שליט"א..... 5:30
- הרה"צ ר' יעקב מאיר שכטר שליט"א**..... 6:00
- דבריו ר' שאול סודחה שליט"א..... 6:15
- רקודו עזי..... 7:00
- סיום התפילה תפילת מנחה..... פתוח

ובימי שארית מאיר מנצחים אור לישורם, להודיענו בישיב נתיבם, מהיום רגעו רב"ה"ן ה' השעריה, נתי"ן
בירוא מנה' להמשיח עליה אורו המזל, לחיות עלי חיים ארוכים, לשוב עלי כל חסידים אב"ר.

YAAKOV MEIR SHECHTER
President "Keren Or" Institutions
JERUSALEM
21 Shimon Kokach St. Tel: 972-2-6264619

יעקב מאיר שכטער
נשיא מוסדות "קור אור"
בעירי"ק ירושלים תנכ"א
רח' שמעון קוכאך 21 י"ם ס"ל * 02-6264619

ליל אגשי שליטתו חקיקת די בכל אחר ואתר יתברכו מפי עליון ויהי ה' עמוס בתמיד.

לקראת שמחת תורה ביימנו פגא חזין מה המצות - יחד עם שמחת תורה ליום שולחן ערוך אבן העזר
והתחלת לימוד שולחן ערוך הושע משפט בשני מנפוס ליום בחסד עליון ותי"ש.

תה דיעו רצון רבני הקדוש ישיע שהחזיר מאור ללימוד פוסק ככל יום ויום ולא יעבור. ומתדב"ת דיל חסידק על זה
שרצון רבני ויהי שלימות את הארבעה חלקי שולחן ערוך בחלב. על דבר דייקא וחזון חלילה כד כל חסידים.

והנה בעינינו אנו רואים שרבים קובעים את עצמם בלימוד הפוסקים רק בחלק אורח חיים (כי בו רואים הם צורך
לדעת הלכות דבר יום ביומו ושבת בשבת וכו') ואילו החלקים האחרים שגם בהם יש הלכות רותנים נחוצים מאד,
גשאר מונחמים. נתקן מאד שזה גם מטהר חנור פרושים מנארים עליהם. גם כל זה מתי נגדה ללמוד. ותורה
זו מה תחא עליה.

אנחנו זה כמה וכמה שנים שקמו אברים וברורים יקרים והגנו ברוחם והדודו קניעת לימוד גם בשלישית החלקים
האחרים נוסף על א"ר, ובס"ד לפי המצאת דאג נקבע לימוד של שני מנפוס ליום, חק ולא נעבר, וקיימו בפנפם
"קוב"ל על די ירבה" וברשות חז"ל בזה - ואכן כבר זכו לסיים את השיעור מלכוד למחם הקניע באורח חיים,

ונקרה במחזור זה בימי הג' המצות החג"ע"ש ענפוסים ליום חלק אבן העזר. ולתתחיל בשמחה ובטוב לב את חלק
השני משפט - ישי לימוד שני מנפוסים ליום בכל, והבאה חלוקתו.

והנה ליקוי מורה"ן (פי זה) את ה' מפלג רבני בשבת העוסק ברדני ממונה, ע"ש דברי חז"ל (בי"ב קט"ז)
"הרצה להודיע ענין ברדני ממונה", ולחזקם, מבאר רבני חז"ל ה'הוצא לחדש את שבת, חז"ל חז"ל גשמותו
עוסק ברדני ממונה, ע"ש. כלומר עד כדי כך מניעה מניעת העוסק ברדני ממונה, שהוא מביא תמחודשות
לגשמות הממונה. ובהמשך שם "ע"י אז אפשי לעשות קניען במשאל ופנתו באמתה כי אם כפי ברדני ממונה

שלא כפשי ברדני, ומסיים שם: "ש"י הוא משיך שכל חדיש מאיר חפנים", ע"כ. וכמוכן שיעור העוסק בשיעור
חדיש המשיפס הוא ונהה לענין נעלה זה לעוסק ברדני ממונה עם כל מעלתה תשגובה. וזה כפי כמובן חן
לאברים חן לבחורים, ע"י לימוד שיעור הלכות בכל יום.

ומכאן שולחה הברכה לחי אברים החשובים, שקיימו על עצמם דבר חשוב נחזין וחזינו זה הדפוד לימוד כל
השולחן ערוך על כל חלקי נחלת הכלל, ומשוררים ומורדים את ארבי' ובפס את צבור אר"ש לתתחוק בלימוד
זה, ואף המדלי עלילות ארונים נקרה פרש משולב ומבואר על כל חלק השיעור כיו חלק את חלומד
לכל בר ישראל, ויכול לעבור עליוס במדות, ומעלה ויכל כל אחד להצטרף ללימוד שני מנפוסים הקובעים בכל
אברכה חלקי השולחן ערוך ולחברים כראוי, דבר יום ביומו.

ובעצמא דא תה שבעי של פסח וכן חזרתנו, היא חלת הראוי להצטרף ללימוד זה הקביע שני מנפוסים ליום,
ואין לך בו חרין אלא מי שעוסק בתורה.

וכל מי שבריו להביא להפצת לימוד זה תבוא עליו ברכת טוב, ומנולת חלמוד הוה חסייע כיו לכרר חסוד מן
העל מפכסאר בבריק מפרש כפי' זי אות ו' במעלה לימוד פוסקים נתיי' לדמות כל חדינים מעליו
ומכ"כ, ולכות להגדיל תורה ולהאדירה. גם לקיים רצון דיוק לימוד פוסק בכל יום, לסלק חזק ולברך את המנה,
למב' לו כל חסידים.

חדיש לכבוד התורה ולומדיה

ידעו יחידי אג"ת

